

Børnekultur i Norden - hvorfor er den særlig?

INDHOLD

1	BØRNS MØDE MED KUNST OG KULTUR	
2	HVORFOR STYRKER KUNST OG KULTUR BØRNS DEMOKRATISKE EVNER?	
3	KOMPETENTE VOKSNE SKABER KOMPETENTE BØRN	
4	KUNSTNERISKE UDTRYKSFORMER OG DIGITALE MEDIER	
5	KREATIVE BØRN ER EN SAMFUNDSINVESTERING	
6	BØRNEKULTUR I NORDEN - HVORFOR ER DEN SÆRLIG?	
▶	Intro	3
▶	Sarah Maria Bogantes. <i>Nordisk børnekultur i Spanien</i>	6
▶	Anne Bamford. <i>The Quality of Arts and Cultural Education in the Nordic Countries</i>	8
▶	Christine Antorini. <i>Kunst og kultur er en selvstændig disciplin, der giver bedre læring</i>	11
▶	Jan Liin Jessen. <i>Vi skal vide, hvad vi vil med kreativitet i skolen</i>	15
▶	Torgny Sandgren. <i>Nordiskt samarbete kring barn- och ungdomskultur</i>	18
▶	Annette Vilhelmsen. <i>Kunst og kultur i dagtilbud</i>	21
▶	Stig Broström og Thorleif Frøkjær. <i>Pædagogers syn på børns læring</i>	24
▶	Maria Tsakiris. <i>Ett dubbelt kulturmöte äger rum</i>	27
▶	Anette Vedel. <i>Nabosprog, kultur og læring i Øresundsregionen</i>	29
▶	Præsentationer fra de nordiske lande:	31
▶	Sverige. Lotta Brilioth Biörnstad. <i>Kulturen måste hela tiden skapas på nytt</i>	32
▶	Norge. Kirsti Saxi. <i>Kulturelle inntrykk kan være med på å styrke alle fagene i skolen</i>	35
▶	Island. Arnfríður Valdimarsdóttir. <i>Banebrydende interaktivt territorium</i>	38
▶	Færøerne. Hedvig Westerlund-Kapnas. <i>Alla elevers rätt till konstupplevelser under sin skoltid</i> ...	40
▶	Finland. Nina Gran. <i>Framtiden är en solkatt</i>	43
▶	Manu Sareen. <i>Børn har brug for at indtage nye ukendte arenaer</i>	45
7	DET SKER DERUDE	

Børn Kunst Kultur - I en hverdag der dur udgives løbende i syv kapitler hen over sommeren og efteråret 2013 på www.boernekultur.dk.

Efterhånden som udgivelsen skrider frem, vil der være mulighed for at åbne de forskellige kapitler via indholdsfortegnelsen. Du kan springe direkte til udvalgte artikler ved at klikke på ▶

Intro

Børnekultur i Norden - hvorfor er den særlig?

Et samarbejde på tværs af de nordiske lande om at udvikle børnehaver og skolers kulturtilbud rummer mange værdifulde potentialer og perspektiver.

Selvom vi her i Danmark på mange felter orienterer os mod Europa, har vi i Norden et særligt fælles udgangspunkt, når det handler om børnesyn, kunst og kultur, dag- og skoletilbud, velfærd og demokratiske værdier.

Som sommerens debat mellem nordiske anmeldere i Politiken viste, har vi desuden en lang tradition for at lade os inspirere og påvirke kulturelt på tværs af grænserne i Norden - fx når gælder Nordic Cool, design, tv-serier og den nye nordiske madbølge.

Undervisningsminister Christine Antorinis Ny Nordisk Skole-program er også et udtryk for, at den nordiske skolekultur rummer et særligt potentiale.

Som hun pointerer her i kapitlet, er det nordiske børnesyn ganske særligt, fordi det bygger på den lighedstanke, der præger alle de nordiske lande: At alle skal have lige chancer og lige muligheder, uanset baggrund. Og at det enkelte barn skal tilbydes et sammenhængende, pædagogisk forløb fra vuggestue til ungdomsuddannelse, hvor det får mulighed for at udvikle sig i fællesskabets rammer. Fordi det er i mødet med de andre, vi får en fælles forståelse af det samfund, vi er en del af. Denne fællesskabsorientering og opfattelse af demokratisk dannelse har man ikke i nær samme grad i de fleste andre lande i verden.

Kunne I tænke jer at være med i et kunstprojekt med unge fra de andre nordiske lande?

Johanne 14 år:

Ja, det kunne være rigtig fedt. Kunsten ændrer sig jo meget fra land til land. Det er meget forskelligt, hvilken kunst de forskellige lande har. Fx når du ser på kunst fra gamle dage, så kan du sagtens se, hvilken kunst der kommer fra hvilket land. Derfor kunne det være meget spændende at se, hvordan de arbejder i de andre lande.

At det nordiske børnesyn har en særlig værdi, også set med internationale øjne - det er interessen for det nordiske børnekulturfremstød i Spanien et udtryk for, understreger den danske kulturattaché i Spanien, Sarah Maria Bogantes og præsenterer de nordiske ambassaders fælles indsats for at udbrede kendskabet til det nordiske børnesyn og de nordiske børnekulturpolitikker.

Professor Anne Bamford understreger, at de nordiske skoler har et særligt potentiale for at uddanne fremtidens innovative ledere takket være vores særlige innovative tilgang til læring, som mange andre steder i verden udfordres på grund af den test-trend, der i disse år sætter skolens pædagogiske dagsorden i mange lande.

Hvis vi vil forløse det store potentiale, Anne Bamford peger på, kræver det imidlertid, at vi bliver mere bevidste om, hvad vi skal med de kreative fag i skolen, fx med inspiration fra Norge og Sverige. De danske mål med de kreative fag er for uklare, og det overlades i for høj grad til den enkelte lærer at fortolke dem. Men den opgave er mange lærere slet ikke klædt på til, påpeger folkeskolelærer, cand.pæd. Jan Liin Jessen. Han har siddet i flere af Undervisningsministeriets arbejds- og styregrupper for de kreative fag.

Social-, børne- og integrationsminister Annette Vilhelmsen har også fokus på en Ny Nordisk-indsats i dagtilbuddene. Blandt andet med særligt fokus på de kulturelle og kunstbaserede oplevelse- og udtryksformer pointerer hun: Børn skal med alle sanser have mulighed for at erfare, at indtryk, oplevelser og viden har mange udtryksformer og medier - det giver dem unikke muligheder for at udvikle deres egne udtryksformer i trit med det nordiske børnesyn.

Professor Stig Broström og lektor Thorleif Frøkjær bekræfter, at der findes en fælles nordisk børnehavemodell med et særligt potentiale i forhold til læring. Han har undersøgt danske og svenske pædagogers forståelse af, hvordan førskolebørn bedst lærer, og hvad der menes med begrebet læring. Undersøgel-

sen peger på, at der er stor lighed mellem de svenske og danske pædagogers tilgang til børnene.

På overordnet nordisk plan prioriteres fælles nordiske børne- og ungeindsatser i en række sammenhænge. Seniorrådgiver Torgny Sandgren fra Nordisk Ministerråd beskriver rådets arbejde, og seniorrådgiver Maria Tsakiris fra Nordisk Kulturfond beskriver den overordnede tilgang til fondens arbejde: Det dobbelte kulturmøde, hvor børn og unge - via møder med kunst og kultur får mulighed for at skabe noget sammen - samt lære noget om sig selv og andre mennesker, kulturer og sprog.

Öresundskomiteen anbefaler desuden, at de nordiske nabosprog indgår i de nordiske skolers undervisning og i fx skabende værksteder i de nordiske kulturinstitutioner med fælles læringsforløb på

tværs af landegrænser. Det pointerer seniorrådgiver Anette Vedel fra komiteen, som er den politiske samarbejdsplatform for kommuner og regioner omkring Øresund, fremhæver at flersproglige og flerkulturelle kompetencer er et stærkt redskab til at øge det nordiske samarbejde.

Et nordisk netværk mellem embedsmænd i kultur- og undervisningsministerierne er også en god strategi til at styrke den fælles nordiske indsats, viser erfaringer fra Nordisk Netværk om Kunst og Kultur i Skolen.

Netværket så dagens lys i 2007 og er platform for en løbende inspirationsudveksling om udvikling af nationale tilbud og strategier, som fx Norges Den Kulturelle Skolesekken og den svenske folkeskoles nye læreplan, hvor æstetisk metode løber som en rød tråd gennem alle fag. Netværkets medlemmer præsenterer kort hver deres nationale børnekulturelle fokus.

Manu Sareen, Minister for det nordiske samarbejde, pointerer afslutningsvist, at vi i Norden er meget rige på måder at se og forstå verden på; på paradokser og på sprog og identiteter.

Vi skal holde fast i og udvikle de muligheder, der ligger i den rigdom. Vi har meget at dele, og alle børn skal møde den nordiske dimension gennem nordisk kunst og kultur. I den forbindelse spiller pædagoger og lærere en helt central rolle i arbejdet med at understøtte børnenes kunst- og kulturmøder, så vi holder fast i den nordiske tradition. Her møder børn kunst og kultur i deres hverdag, og den nordiske kunst repræsenterer en særlig værdi.

kommentar

Forfatter, Sverige
Hassan Loo Sattarvardi:

” Især to møder med kunst i min barndom bærer jeg altid med mig.

Det ene er biblioteket, hvor jeg mødte litteraturen for første gang. Jeg kunne sidde i timer og læse og forsvinde ind i en anden verden, hvor jeg fik del i nogle andres fantasi og erfaringer. Jeg tror, at den mulighed for eskapisme, som litteraturen tilbød mig, var vigtig og nødvendig for mig, for gennem eventyrene så jeg bogstaveligt talt, at der faktisk fandtes andet end det, jeg var omgivet af.

Et andet møde med kunsten, som også gjorde indtryk, men ikke var lige så afgørende, var mit første teaterbesøg, hvor jeg så Odysseus på Dramaten. Jeg var seks år og blev helt opslugt af Odysseus' eventyr. Mange år senere – jeg var nok 16 år – gik jeg forbi Dramaten med en veninde og så guldstatuerne.

Da det gik op for mig, at det var der, jeg havde set Odysseus som barn, blev jeg bevidst om, at teateret, især Dramaten, var en del af en anden verden, en anden samfundsklasse, og at det derfor var naturligt, at teateret forsvandt ud af mit liv, da jeg var lille.

Jeg tror ikke, jeg var blevet forfatter i dag, hvis jeg ikke havde læst alle de mange bøger, jeg lånte på biblioteket som barn og teenager. Jeg ville heller ikke have udviklet den nysgerrighed, jeg har omkring sproget. Jeg er overbevist om, at jeg ikke ville være blevet forfatter, hvis jeg ikke havde fået mulighed for at få del i litteraturens verden gennem biblioteket: Bøgerne fandtes ikke hjemme hos mig, sådan noget havde vi ikke råd til. Det var også kun ganske få af mine venner, som havde bøger hjemme. Nærmest ingen. Og lige så fraværende, som Dramaten var i min barndom, kunne litteraturen også have været, men det er præcis det, der er så fantastisk ved biblioteket – der er litteraturen klar til at sluge hvem som helst.

Foto: Cato Leim

Et blik fra Sydeuropa

Nordisk børnekultur i Spanien

Af Sarah Maria Bogantes

Sarah Maria Bogantes.
Cand.phil. i spansk og kulturattaché ved den danske ambassade i Madrid siden 2004.

I Spanien udgør de nordiske lande en fælles positiv reference. Den almindelige spanier opfatter de nordiske lande som små, men "stærke", lande, velfærdsstater med stor social lighed og næsten ingen korruption, samfund der i høj grad tilgodeser børns, familiers og ældres vilkår.

Det er næsten 20 år siden, de nordiske landes ambassader i Madrid besluttede sig for i fællesskab at benytte sig af denne spanske virkelighed som en enestående platform til at fremme kendskabet til en række nordiske kompetencer og mærkesager.

Hver for sig er de nordiske lande ikke store, og slet ikke når vi taler om internationalt kulturarbejde, hvor andre europæiske lande råder over langt flere midler. Men sammen udgør de nordiske lande en helt anden størrelse, og et nordisk samarbejde er således med til at sikre en langt større synlighed og gennemslagskraft.

Med afsæt i spaniernes allerede eksisterende kendskab til nordisk kunst og kultur til børn, som

for eksempel H. C. Andersens, i spansk optik, ikke altid lige "børnevenlige" eventyr og de meget lidt autoritetstro personer i Astrid Lindgrens eller Ole Lund Kirkegaards forfatterskab, samt spaniernes kendskab til den familievenlige nordiske velfærdsmodel, har de nordiske ambassader gennem flere år arbejdet sammen, og hver for sig, med at udbrede kendskabet til det nordiske børnesyn og de nordiske børnekulturpolitikker.

Langsomt, men støt, er den lokale interesse for og efterspørgsel på nordiske kulturprodukter til børn og unge steget, hvilket tydeligt fremgår af flere spanske teater- og filmfestivalers program, og det kan også ses på hylderne i de spanske boghandlere. Men interessen stopper ikke her. Arrangørerne og

mundanalruido.es

N O R D E N

Ny undervisningsportal om nordiske sprog

Nu kan lærere finde relevant materiale til deres undervisning i de andre nordiske sprog. Undervisningsportalen skal gøre nordiske skolelever bedre i stand til at forstå hinanden. Foreningerne Nordens Forbund står bag initiativet, der har været mange år undervejs.

[Læs mere her](#)

de professionelle (skolelærere, bibliotekarer, lokale kulturmedarbejdere etc.) er også interesseret i at vide, hvad der ligger bag både mængden og kvaliteten af de nordiske børnekulturprodukter.

Denne interesse lå bl.a. til grund for, at de nordiske lande i 2010 blev gjort til æresgæster på Spaniens mest besøgte kulturarrangement: publikumsbogmessen Feria del Libro i Madrid. Et tæt nordisk samarbejde sikrede et ambitiøst program, der netop både viste konkrete eksempler på børnekulturprodukter og de værdier og politiske strategier, der ligger til grund for disse produkter: "det nordiske børnesyn", "børnekultur og børnekulturpolitik", "at skrive for børn", "den skabende skole", "film i undervisningen", "det æstetiske i børnelitteraturen" og "fremtidens børnebiblioteker".

Børnene, der enten var ledsaget af deres forældre eller deres skolelærere, deltog i workshops, præsentationer og teaterforestillinger med nordiske kunstnere.

Projektet var en succes, både mht. publikum og mediedækning, og har genereret en øget spansk opmærksomhed og efterspørgsel på nordiske kompetencer og erfaringer. De nordiske ambassader i Madrid er derfor allerede i gang med planlægningen af det næste store nordiske børnekulturprojekt i Spanien i anledning af en invitation fra FLIC Festival, en catalansk litteratur- og kulturfestival for børn og unge. Danmark, Finland, Norge og Sverige slår således endnu en gang kræfterne sammen for i slutningen af 2014 at vise et bredt program med eksempler på nyskabende nordiske kulturprodukter af høj kvalitet til børn, unge og familier, samt dele ud af de nordiske erfaringer indenfor innovative kultur- og kunstformidlingsprojekter til festivalens professionelle publikum.

mundanalruido.es

What is going on?

The Quality of Arts and Cultural Education in the Nordic Countries

By Professor Dr Anne Bamford

Professor Anne Bamford, Director of the International Research Agency and Director of the Education Commission. Recognized nationally and internationally for research in arts education, emerging literacies and visual communication. An expert in the international dimension of arts and cultural education. Has pursued issues of innovation, social impact and equity and diversity. Has conducted major national impact and evaluation studies in Denmark, The Netherlands, Belgium, Iceland, Hong Kong, Ireland and Norway as a world scholar for UNESCO.

Since 2006 evaluative research has been conducted in Denmark, Iceland, Norway, Finland and the Faroe Islands to gather comprehensive data about the extent and quality of arts and cultural education. The research analyses the implementation framework of arts and cultural education and identifies factors that influence the adoption of best practice. The evaluations have been focused on the following questions:

1. What is being done in arts education and how is it being done?
2. What is the quality of arts education in the Nordic countries?
3. What are the possibilities and challenges currently and into the future?

The studies have looked at both formal and informal arts education occurring either in schools or in the wide range of outside school programmes. In each case, the evaluation studies have used a combination of qualitative and quantitative research methods and have attempted to present the types of arts experiences a child might have between kindergarten through to the gymnasium level.

As with all research, it is not always possible to generalise with a broad brushstroke about the overall findings for the Nordic countries. In fact even within a country, there can be considerable variations from school to school or even from classroom to classroom. In every country evaluated, there have been

Foto: Karen Marie Demuth

Anne Bamford har undersøgt og beskrevet den børnekulturelle situation i Norge. Rapporten "Arts and Cultural Education in Norway" indledes med et kort resumé.

[Læs rapporten og dens anbefalinger her](#)

many examples of excellent practice, where you have good facilities, imaginative tasks and passionate and skilled teachers. Cultural institutions, music schools, museums and local artists can all be important partners for enhancing the quality of arts education.

Throughout the Nordic countries, children and parents show a strong interest in the arts and a desire to participate in many art forms. Nordic parents generally have high aspirations for their children and value a broad approach to education. In all the Nordic countries, there is a robust and well-funded cultural policy aimed at ensuring children's culture is valued and supported. To achieve these policy aims,

there is generally cooperation between the national, regional and local levels. It is important to note that local governments provide very substantial support to the arts and where a locality has a good arts and culture 'scene' this gives a positive impression of a place and encourages families to live where there is a good cultural life. The voluntary sector including sports, churches, gymnastics, scouts, local bands and others provide after school programmes that often include arts and crafts activity.

By international standards, Nordic schools are well-equipped and effectively organized. Nordic governments tend to spend a quite high proportion of the

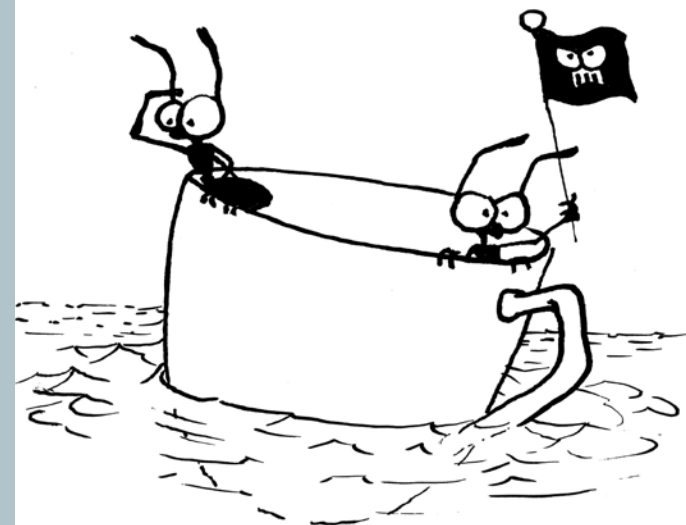
national income on education and in most schools there are specialist rooms for the arts. Most local areas also have a culture house or theatre or at least a community facility where the arts can be staged. Similarly, throughout the Nordic country there is an extensive network of well-equipped music and/or culture schools. In Denmark, Sweden and Iceland, these tend to be 'culture' schools offering all the art forms. In these instances, while music is a common and popular offer, dance, drama, visual arts and other arts and crafts may also occur. In Norway, there are ambitions for broader culture schools, but in practice the majority of 'culture schools' offer a programme where musical offers dominate. In the Faroe Islands, there are music schools which provide instrumental music tuition.

In Sweden, Finland and Iceland, the participation rate in music or culture schools as a per cent of population is quite high, especially for children aged 8-12 years of age and for girls. Conversely in the other Nordic countries, while there may be waiting lists to get a place in music or culture school, the overall participation rates are relatively low. In most Nordic countries, children tend to leave after school provisions when they reach their teenage years. At this stage, youth centres and self-generated arts activities are more likely to be popular.

Skolebiblioteket skaber rum for udvikling

I 2011 blev det stadfæstet i svensk lovgivning, at alle børn har ret til et skolebibliotek. Det traditionelle bibliotek er i disse år i forandring fra at være en 'collection' til et sted, der understøtter 'connections'. Det nyeste nummer af Scandinavian Library Quarterly (SLQ) præsenterer udviklingsprojekter og eksempler på, hvad der sker rundt omkring i Skandinavien i forhold til skolebibliotekerne.

*Hent den nyeste udgave af SLQ her
(Volume 46, SLQ:1 2013)*

Finland and Iceland tend to have quite coherent and focused aims for arts and cultural education within educational policy, whereas Norway and the Faroe Islands tend to have aims that are broad and all encompassing, but lack focus and tend to be over ambitious compared to the limitations of practice in the implementation within schools.

A general decline in the amount of arts, culture and creative education in initial teacher education (with the exception of Finland) means that there is a general lack of awareness of the difference between, what can be termed, education in the arts (e.g. teaching in visual arts, music, drama, crafts, etc.) and education through the arts (e.g. the use of the arts and creativity as a pedagogical tool in other subjects, such as numeracy, literacy and scientific thinking). Schools need strong programmes in the arts AND artistic and creative ways to learn in an integrated way across the curriculum. While it is possible to find individual teachers who are experts in using engaging and innovative approaches to teaching, there is an acknowledged general decline in teachers' confidence to incorporate the arts into their lessons.

In particular, there is a general lack of sequential planning in the arts. Continuity is vital if arts education is to have an impact. In most Nordic countries, there are still some specialist teachers in the arts – especially in music. Where specialist teachers are effectively deployed, there tends to be more sequential and high quality provisions.

In keeping with a broader general international picture, assessment in the arts tends to be quite limited. Professional development is needed in this area so

that teachers can track student learning and monitor the quality of programmes. In particular, it is important that all learning, but especially learning in the arts, culminates in high quality presentations. It is vital that arts education is of a high quality. Process and product should be clearly linked. Passive arts and cultural education (such as seeing a performance) are valuable but should not be used as a substitute for children's active creative processes and opportunities for children to be performers and artists.

In Norway and the Faroe Islands, there are substantial programmes to support artists to come into schools on a regular basis to work in partnership to bring professional arts experiences to children. These ambitious programmes are particularly valuable for children in rural or isolated situations or where their exposure to professional arts may be limited. Other Nordic countries offer reduced audience de-

velopment programmes such as orchestra tours and touring exhibitions.

While the creative industries form an important and expanding part of the economic success of many Nordic countries, this fact has not always been taken up in actions at all levels of education, including professional education. Finland and Sweden have tended to be very successful at commercialisation of creative capital, while design education has been reviewed in Denmark.

The Nordic countries have an international reputation for valuing children's culture and for flexible and innovative approaches to learning. While the pressure of international testing has caused some trends towards "back to basics" the Nordic schools can provide fertile ground for the development of creative young people ready and willing to be leaders of invention and innovation in the future.

Undervisningsminister Christine Antorini

Kunst og kultur er en selvstændig disciplin, der giver bedre læring

Interview

Født 23. maj 1965, socialdemokratisk Undervisningsminister, uddannet cand.com i offentlig forvaltning fra Roskilde Universitets Center 1994 og udgivet en række publikationer siden 1999. Har tidligere blandt andet arbejdet som faglig sekretær i HK, sekretariatschef i Forbrugerinformation og som studievært på DR2.

Hvilke værdier i det nordiske børnesyn ser du som særligt centrale?

- En af de grundlæggende ting, vi har til fælles, er, at vi har et sammenhængende børnesyn, som går fra 0 til 18 år. Forstået på den måde, at vi alle sammen har dagtilbud, grundskole og ungdomsuddannelser. Og at vi har en pædagogik i vores dagtilbud, der ikke er førskoleorienteret, men et egentligt leg- og læringstilbud til de små børn, er noget, man ikke har så mange andre steder i verden.

Vi tager afsæt i enhedsskolen og dens tanke om et sammenhængende børneliv med stærke børnefællesskaber, hvor vi ikke deler børnene op i a- og b-hold undervejs, og hvor vi lærer af hinandens forskelligheder fremfor at niveaudele. Individ og fællesskab ser vi som hinandens forudsætninger: Individet udvikler sig bedst i fællesskabets rammer, og fællesskabet er netop et børnefællesskab, hvor høj som lav lærer af hinanden.

Det er den lighedstanke, som præger de nordiske fællesskaber: At alle skal have lige chancer og lige muligheder, uanset hvor de kommer fra, og at det er i mødet med de andre, vi får en fælles forståelse af det samfund, vi er en del af.

Udover at børnene lærer mere ud fra det brede faglighedsbegreb, så handler det også om vores demokratisyn. Hvis vi skal udtrykke det med et samlende begreb, så er det, at vi udvikler børnene som livsduelige mennesker, og som demokratiske medborgere i et demokrati. Det er ikke nok, at man læser om demokrati, man skal gøre demokrati. Og det indbefatter jo alt lige fra at vi har elevråd, til at eleverne også er med til at udforme og udvikle den undervisning, de er del af.

I medborgersynet er også et aktivt forældresyn, hvor vi inddrager dem i forældrebestyrelser og lader dem tage medansvar for at understøtte deres børns læring i både skole og dagtilbud.

Mange af os tager det for givet, at vi har elevdemokrati og dagtilbud med fokus på leg og læring osv. - det er da noget, alle må have. Men det er også noget særlig nordisk - fællesskabsorienteringen og den demokratiske dannelse har man ikke på nær på samme måde i mange andre lande. Mens det her i Norden er et element, der supplerer den mere traditionelle kundskabslæring, som ligger i vores børnesyn.

Hvilken særlig rolle og værdi har kunsten og kulturen i forhold til det nordiske børnesyn?

- Kunsten og kulturen - når den er bedst - er en central del af vores særlige nordiske pædagogiske tænkning. Den bygger på, at når du har den brede faglighedsforståelse med fokus på sociale, faglige og personlige kompetencer, så lærer du også bedst gennem en learning by doing, hvor du kobler teori, praksis og anvendelsesorientering. Det er her, at de praktiske-musiske fag og den kunstneriske dimension bliver sat i spil på en anderledes måde. For det er både det, at du har fagene som selvstændige discipliner, fx håndværk, design og billedkunst, og at du sætter de faglige discipliner sammen på tværs af fag, så du arbejder problem- og projektorienteret med at omsætte teori til noget, der kan anvendes.

Derved bliver kunsten og kulturen i skolen integreret. Ikke som pynt, men som en disciplin, der sikrer, at vi kan levere bedre læring og i sidste ende bedre produkter. Fordi eleverne kan kombinere det på tværs.

Hvilken forskel ville det gøre, hvis de praktiske-musiske discipliner ikke var en del af skolens hverdag?

- Hvis de ikke var der, ville du miste mange ting.

Tager du de kunstneriske fag, er der en række forståelsesmæssige potentialer, du kun finder gennem dem - i forhold til materialebevidsthed, produktorientering og en række vigtige dannelseselementer.

Foto: Mette Demuth

Vi taler meget om almindelse som en grunddisciplin. Det, der ligger i de kunstneriske fag, er, at de ikke bare er alment dannende, men at de også medtænker en skabelsesorienteret dannelse. Det øjeblik, de virkelig kommer til deres ret, er, når man lærer at bruge fagene innovativt og skaber noget, der giver værdi for andre end en selv.

Det er også integreret i hele den didaktisk pædagogiske tænkning om de praktiske-musiske fag, at

Ny Nordisk Skole

Ny Nordisk Skole er en forandringsproces for dagpleje, vuggestuer, børnehaver, folkeskoler, ungdomsuddannelser og fritids tilbud – et 0-18-års perspektiv. Initiativet er igangsat af og udføres med hjælp fra Undervisningsministeriet. Men det reelle ejerskab til projektet er institutionernes eget.

[Læs mere her](#)

de skal skabe værdi for andre end en selv. Det er derfor, man har en tradition for at bruge fagprofessionelle fra andre musiske genrer og laver samarbejder med musikere, kunstnere, teaterfolk osv. Der bruger man de fagprofessionelle fra andre universer end læreruddannelsen, fordi man ved, at du på den måde får den ekstra dimension ind.

Det er også derfor, at vi i folkeskolereformen vil styrke innovation af entreprenørskab med afsæt i de kreative-musiske fag, fordi det i dem er så integreret i måden at tænke og lære på, at man arbejder udviklende og innovativt.

Hvordan støtter du bedre rammer for, at skoleledere og lærere kan bringe kunsten og kulturrens potentiale i spil via den nye folkeskolereform og Ny Nordisk Skole?

-På en række forskellige måder, der understøtter hinanden.

For det første er vi optaget af, at eleverne skal have en længere og mere varieret skoledag, fordi vi gerne vil give tid til, at fagene kan bringes i spil i forhold til hinanden. Hvis du virkelig skal have mulighed for at arbejde med learning by doing og for at kombinere teori, praktik og anvendelsesorientering, så kræver det tid.

Fordi eleverne jo netop skal arbejde sammen - trække på de fag, de har - og tænke i hele innovationsprocessen fra man får en idé, til man skaber et produkt i fællesskab med andre, i ordets bredeste forstand.

Foto: Karen Marie Demuth

Igen handler det om, at du skaber værdi ved at gå fra teori til praktik og anvendelsesorientering. Den proces kræver tid, og der spiller de praktiske-musiske fag en nøglerolle. Derfor giver vi eleverne nogle ekstra timer, også i udskoling, hvor de får en bredere valgfagspalet fra 7. klasse. For det er der, de ellers har en tendens til at glide ud.

Når vi taler om en længere og mere varieret skoledag, vil vi også give mere tid til den måde at tænke i undervisningsforløb, der styrker det praktiske-musiske.

Vi vil fx introducere Den åbne skole, hvor skolerne skal blive endnu bedre til at åbne dørene for den lokale omverden, som typisk er det lokale idræts-, forenings- og kulturliv. I forhold til den særlige nordiske tradition er vores foreningsliv en særlig institution, som skal bringes i spil i forhold til skolen. At vi har et meget righoldigt foreningsliv, spejler, at vi har lyst til at lære hele livet på grund af vores egen motivation til at blive klogere på forskellige områder. Det skal der også formuleres samarbejdsprincipper om i forbindelse med folkeskolereformen.

Musik- og kulturskolerne har allerede i dag en forpligtelse til, at de skal samarbejde med skolerne, men skolerne har hidtil ikke haft en forpligtelse til at samarbejde den anden vej. Nu bliver skolen forpligtet til et gensidigt arbejde. Skolebestyrelserne skal vedtage principperne for, hvordan man kan styrke læring på tværs af skolens grænser for de relevante fagfolk.

Helt konkret har kulturminister Marianne Jelved og jeg desuden etableret et samarbejde om at styrke skoletjenesten og give både museer og pædagogiske videnscentre mulighed for, at de kan lave anvendelsesorienterede forløb sammen med skolerne ved at etablere et landsdækkende netværk, så det ikke kun er skolerne lige omkring dem, der bruger dem. Det er endnu en måde at bruge de fantastiske vidensressourcer hos fagprofessionelle, som ligger udenfor skolen, og som gerne må bringes i spil sammen med skolens elever.

Endelig har vi også fokus på efteruddannelse og hele kompetenceløftet af lærere, hvor de skal efteruddannes, så de har, hvad der svarer til linjefagskompetence, frem til 2020. Det gælder også de lærere, der underviser i de kunstneriske fag. Samtidig og vigtigst vil vi styrke, hvordan de laver vidensdeling i praksis – det, nogen kalder aktionslæring, hvor man hele tiden sparrer med hinanden omkring undersøgelsesforløbene i forhold til de få mål, der er defineret: At eleverne skal blive så dygtige, de kan, uanset baggrund, og med vægt på, at de samtidig skal trives.

Hvordan gør man det?

Krumtappen i Ny Nordisk Skole er også, at når man ansøger om at være Ny Nordisk Skole-institution, så forpligter man sig på at lave et netværk på tværs med de andre institutionstyper – fx mellem en folkeskole, en erhvervsskole og en efterskole. Uanset om man selv er dagtilbud, grundskole eller ungdomsuddannelse.

For vi har brug for, at de fagprofessionelle lærer af hinanden på tværs, så der også i praksis kommer den her røde tråd i et sammenhængende børneliv. Frem for at man arbejder hver for sig i hver sin sektor.

Ny Nordisk Skole skal på denne måde give en bedre ramme for det særligt værdifulde ved det nordiske børnesyn: At vi faktisk har en fælles pædagogisk rød tråd hele vejen op gennem barndommen og ungdommen. Det gør vi kun ved at give plads til, at man arbejder sammen på tværs af de fagprofessionelle skel.

Folkeskolereform 2014

[Læs mere her](#)

Helt overordnet – hvad er din vision med at tænke det nordiske ind i Ny Nordisk Skole og den nye folkeskolereform?

- Det handler både om tradition og fornyelse.

Tradition i forhold til at blive helt skarpe på, hvad det egentlig er, der har gjort, at vi i de nordiske lande alle sammen ligger blandt de 25 bedst præsterende uddannelseslande i verden inden for læsning og matematik. Vi er nødt til at minde os selv om, at det er, fordi vi har et sammenhængende børneliv med vægt på pædagogisk udvikling i daginstitutionerne,

med vægt på enhedsskolen, med vægt på problem- og gruppeorienterede arbejdsprocesser og med vægt på det brede faglighedsbegreb.

Nogle af de dimensioner har vi let ved at glemme, men det er på grund af dem, vi kan noget særligt i de nordiske lande.

Omvendt: Når det hedder Ny og ikke bare Nordisk Skole, så er det, fordi det ikke er godt nok, som det er nu. I Danmark siger vi, at alle skal have lige mulighed gennem skolen, men vi kan se, at 15 % af børnene ikke har lært at læse, og at 17 % ikke har lært at regne, så de er i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse. Derfor er det tydeligt, at deres sociale baggrund stadig slår alt for markant igennem i forhold til deres mulighed for at få uddannelse.

Det er heller ikke godt nok, at vi har fået lavet en skolekultur, hvor drengene bliver hægtet mere og mere af.

Derfor har vi stærkt fokus på, at vi skal blive meget bedre til at sammentænke de stærke pædagogiske principper om at kombinere teori, praktik og anvendelsesorienteret learning by doing. De har været meget effektive, indtil vi – uden at have truffet en principbeslutning om det – har fået lavet en lidt for boglig skole med en lidt for akademisk tilgang til læreprocesser, som helt unødigt har hægtet nogle børnegrupper af. Der skal være plads til både håndens og åndens arbejde og til at tænke innovation konkret. Fra ide, hvor man samarbejder på tværs og har lyst til at lære fra nogen, der kan noget andet end en selv, til man gennem denne kreative proces lærer noget nyt.

Berigelse fagene imellem

Vi skal vide, hvad vi vil med kreativitet i skolen

Af Jan Liin Jessen

Jan Liin Jessen f. 1962, er lærer og cand. pæd. i sløjd. Ansat i Undervisningsministeriet 2003-12 med de praktiske-musiske fag og fremmedsprog som arbejdsområde. Sad bl.a.

i ministeriets styregruppe for udarbejdelsen af Fælles Mål og var formand for arbejdsgrupperne for billedkunst, musik, håndarbejde, sløjd og hjemkundskab. Sad i styregruppen for rådgivningsgruppen for folkeskolens praktiske-musiske fag. Er nu vendt tilbage til folkeskolen som lærer.

Kreativitet skal læres, og det skal ske i skolen. Bamfords rapport om de praktiske-musiske fag i den danske folkeskole påpeger, at vi har gode ressourcer til rådighed, vi har gode lokaleforhold, en god økonomi, godt med uddannede lærere og en god tildeling af timer. Men vi gør det ikke godt nok derude, vores udbytte er for ringe, og vi ved reelt ikke, hvad eleverne får ud af undervisningen, fordi vi ikke evaluerer godt nok. Vores lærere stiller ikke høje nok krav til eleverne, og undervisningen i fagene foregår isoleret fra omverdenen.

Rambølls kortlægning af undervisningen i de praktiske-musiske fags status og vilkår i folkeskolen fra 2011 konkluderer nogenlunde det samme: På trods af de mange timer, der er afsat til de kreative fag, så er elevernes udbytte begrænset. Kortlægningen kan fortælle, at kun 47% af lærerne vurderer, at undervisningen i de praktiske-musiske fag også gør eleverne i stand til at være kreative i fagene.

Noget tyder på, at vi ikke er bevidste om, hvad vi skal med fagene, og at vi ikke har viden om, hvad eleverne lærer i dem.

Det er også et faktum, som Formandskabet for Skolerådet skriver i sin 2011-beretning, at folkeskolen har uklare mål, og at lærerne overlades til egne fortolkninger af Fælles Mål, som ellers angiver de bindende slut- og trinmål for undervisningen. 44% af lærerne, der underviser i de praktiske-musiske fag, siger, at de sjældent bruger Fælles Mål. Heller ikke skolelederne anser målsætningsarbejdet som en forudsætning for kvalitet i undervisningen, som en undersøgelse om læreres brug af Fælles Mål, foretaget af EVA i 2012, påpeger.

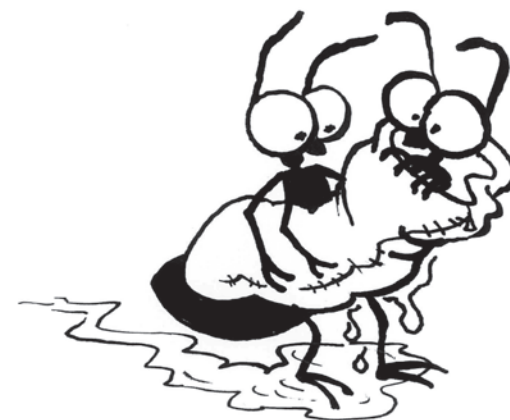
Jeg tror ikke, vi tager fagene alvorligt nok i skolen. Det virker beskæmmende, at 7 ud af 10 hjemkundskabslærere og sløjdlærere mener, at formålet med deres fag i høj grad skal opfattes som et pusterum for praktisk orienterede elever.

Det er en dårlig prioritering, at vi ikke i højere grad formår at få de praktiske-musiske fags særlige arbejdsmetoder mere i spil i folkeskolen. I dag efterspørger såvel private som offentlige arbejdspladser en arbejdsstyrke, der besidder høj faglighed og evnen til at tænke kreativt og innovativt. Det er afgørende, at medarbejdere i en hvilken som helst organisation kan bidrage til at forny og udvikle produkter og processer, og at kommende generationer også selv er entreprenante og har lyst til at starte egne projekter.

Der er således behov for mere klarhed over, hvad det er, vi vil opnå med undervisningen i de praktiske-musiske fag i folkeskolen. Lidt firkantet sagt skal eleverne i fagene dels tilegne sig viden om kunst og kultur, dels skal de lære at udtrykke sig gennem skabende processer. For det er lige præcis

de kundskaber og færdigheder, som eleverne tilegner sig gennem den måde, man arbejder og lærer på i de fag, der bør være et eksemplarisk udgangspunkt for at arbejde med innovation i skolen - ikke kun inden for de kreative fag, men som en arbejdsmetode, der kan indgå i skolens øvrige fag.

Meget tyder på, at de kreative fag ikke kun i Danmark, men også i de andre nordiske lande, har en tendens til at lukke sig om sig selv. Nordisk Råd påpegede problemet i en rapport fra 2011 og skrev, at den u hensigtsmæssige skelnen mellem de kreative fag og de boglige fag bør ophæves med henblik på en gensidig berigelse fagene imellem. Nordisk Råd anbefaler i rapporten at styrke kreativitetens plads i skolen, at de kreative fag i højere grad kobles til alle øvrige fag, og at begreberne kreativitet, innovation og entreprenørskab, indskrives i landenes læreplaner. Kreativitet er evnen til at generere nye ideer, og innovation er evnen til at bruge kreativiteten på en måde, så ideen skaber værdi for andre end én selv.

Vi skal arbejde os væk fra en snæver fagopfattelse i de kreative fag. Det er gjort i Norge, hvor jeg selv har undervist i fem år. Her har man for længe siden afskaffet billedkunst, sløjd og håndarbejde som selvstændige fag og i stedet indført faget kunst og håndværk og gjort det obligatorisk fra 1. til 10. klasse. Satsningen på kunst og kultur i den norske grundskole har været markant de sidste 15 år, blandt andet ved at indføre tydelige og forståelige kompetencemål. Også den professionelle kunst i skolen har fået et løft, som da man i 2006 iværksatte Den Kulturelle Skolesekken, som er et ambitiøst nationalt indsatsområde, der sikrer, at alle børn på alle klassetrin oplever professionel kunst hvert år. Den norske stat betaler i 2013 192 mio. kr. til fylkeskommunerne, som fordeler pengene lokalt til børn og unge fra 6- til 19 år.

Sverige fik for to år siden nye bindende læreplaner for skolens fag. Som noget nyt indførte man tydelige og brugbare læringsmål. Også i de kreative fag gives karakterer, som fastsættes efter en national skala med seks trin. Karakteren udtrykker, i hvilken grad eleven har opnået de kundskabskrav, der er angivet for hvert emne eller fag.

Det er glædeligt, at den nye skolereform her i landet lægger op til et større samspil mellem den teoretiske og den praktiske tilgang til undervisning i folkeskolen. Og det er helt rigtigt set, at sløjd og håndarbejde, som oprindeligt var nyttefag i bondesamfundet, nu forsvinder, og at vi, efter en del forsøg, nu indfører det nye fag håndværk og design. Faget kan i den grad spille en afgørende rolle i at udvikle elevernes kreativitet og innovative kompetencer.

Også i EU er der fokus på kreativitet og innovation. I forbindelse med det europæiske år for kreativitet og innovation i 2009 og EUs 2020 plan viste en undersøgelse blandt 10.000 lærere fra de 27 medlemslande, at 94% af lærerne mener, at kreativitet er en fundamental færdighed, der skal udvikles i skolen.

Kreativitet er et globalt indsatsområde. Viden om kunst og kultur beriger mennesket, og det er også et menneskeligt grundvilkår at have en trang til at skabe og udtrykke sig på en kreativ måde. Det skal også ske i vores skole, og her skal vi tage opgaven alvorligt. Vi skal stille krav til fagligheden i undervisningen og stille krav til både proces og produkt i elevernes skabende arbejde. Kreativitet og faglighed er ikke modsætninger, men går hånd i hånd.

Nordisk Ministerråd

Nordiskt samarbejde kring barn- og ungdomskultur

Af Torgny Sandgren

Torgny Sandgren är seniorrådgivare på Nordiska ministerrådet med ett ansvar för barn- och ungdomsfrågor samt vissa verksamheter inom kultursektorn.

På Nordiska ministerrådet arbetar han på enheten för Kultur och resurser.

Sandgren är född och uppvuxen i Sverige och kommer närmast från en tjänst på statliga Ungdomsstyrelsen, som är den myndighet i Sverige som nationellt ansvarar för ungdomspolitik samt politiken för det civila samhället.

Det kulturella och konstnärliga livet i de nordiska länderna är en viktig och prioriterad del av det officiella nordiska samarbetet. Kulturministrarna i de nordiska länderna och Färöarna, Grönland och Åland har det överordnade ansvaret för det kulturella samarbetet i Nordiska ministerrådet. Det övergripande målet för det nordiska kultursamarbetet är att främja mångfalden av kulturyttringar, främja konstnärerna och deras verk, samt stärka kvaliteten och konkurrenskraften i den nordiska kulturen. Inom kultursamarbetet är barn och unga särskilt prioriterade. Nordiska ministerrådet lägger årligen drygt 170 miljoner DKK till kultursektorn.

Ministerrådet för kultur (MR-K) träffas två gånger per år för att diskutera och ta initiativ för att stärka kulturområdet där gemensamma åtgärder och politik har en större inverkan än vad länderna kan individuellt uppnå. Ämbetsmannakommittén för nordiskt kulturellt samarbete (ÅK-K) består av tjänstemän från ministerierna för kultur i de nordiska länderna och Färöarna, Grönland och Åland. Kommittén sammanträder fyra gånger per år och förbereder möten med ministrar och leder det praktiska arbetet för att uppnå uppsatta mål. Nordiska ministerrådet i Köpenhamn är ansvarig för "dagliga verksamheten" i det nordiska samarbetet. Avdelningen för kultur och resurser (KR) ansvarar för frågor kopplade till kultursektorn.

Nordens Hus i Reykjavik verkar för att främja och stärka kulturbanden mellan Island och de andra nordiska länderna. I huset ordnas ett stort antal evenemang för och med unga.

Nordiska institutioner och program inom kultursektorn

Nordiska ministerrådet har ett antal institutioner med kulturell verksamhet, *Nordens hus på Färöarna, Nordens institut på Grönland, Nordens institut på Åland, Nordens hus i Reykjavik* samt *Kultur-*

kontakt Nord i Helsingfors. Dessa institutioner prioriterar särskilt barn och unga i sin verksamhet. Genom institutionernas insatser ökar det kulturella utbytet mellan de nordiska länderna och bidrar till ökad kvalitet och mångfald lokalt.

Genom Nordiska kulturfonden fördelas medel till projekt inom kulturområdet. Nordic Game Program är en stödordning som syftar till att stärka kvalitet och mångfald i framtagandet av datorspel. Nordisk Film- och TV-fond ger stöd till film och tv-produktioner och till lansering internationellt. NORDICOM tar fram kunskap om medieanvändning och producerar statistik. Inom dessa program är barn och unga en prioriterad målgrupp.

Fyra priser inom kulturområdet

Nordiska rådet utdelar varje år fyra priser inom kulturområdet: litteraturpriset, filmpriset, musikpriset, och från 2013 barn- och ungdomslitteraturpriset.

Nordiska rådets litteraturpris ska medverka till att öka intresset för grannländernas litteratur och språk. Filmpriset ska medverka till att underlätta produktionen av nordisk film och stärka den nordiska filmmarknaden. Nordiska rådets musikpris ska uppmärksamma skapande och utövande av musik på hög konstnärlig nivå. Vartannat år ges priset till ett verk av en nu levande kompositör och vartannat år går priset till en större eller mindre ensemble. Nordiska rådets pris för barn- och ungdomslitteratur delas ut för första gången under Nordiska rådets session 2013 tillsammans med Nordiska rådets övriga priser. Utdelningen är resultatet av de nordiska kulturministrarnas mångåriga önskan om att stärka och lyfta barn- och ungdomslitteraturen i Norden. Vilka som är nominerade till priset 2013 offentliggjordes den 29. maj på litteraturfestivalen i Lillehammer.

N O R D E N

Ny strategi

De nordiska kulturministrarna godkände den 31. oktober 2012 en ny strategi för kultursamarbetet 2013-2020. Strategin betonar fem teman: Det hållbara Norden, Det kreativa Norden, Det interkulturella Norden, Det unga Norden och Det digitala Norden. Den nya strategin kompletteras årligen med ett ordförandeskapsprogram för kulturområdet. Under 2013 har ett arbete påbörjats i syfte att implementera strategin i de institutioner och program som finns inom det nordiska samarbetet kring kultur.

Nordiska barn- och ungdomskommittén

Inom den Nordiska barn- och ungdomskommittén görs flera insatser för att utveckla ungas inflytande och att främja barn- och ungdomsperspektivet inom Nordiska ministerrådets verksamhet. Kommittén fokuserar sitt arbete på att motverka utanförskap bland barn och unga. Kulturkontakt Nord (KKN) är kommitténs programkontor och de fördelar årligen cirka 2,3 miljoner DKK till olika ungdomsprojekt.

Ny nordisk børne- og ungdomslitteraturpris

Prisen uddelt for første gang 30. oktober i Oslo af Nordisk Ministerråd. Den finske bog "Karikko" (Blindskår) af Seita Vuorela og Jani Ikonen (ill.) var den første, der modtog den nye Nordisk Råds børne- og ungdomslitteraturpris. Fra bedømmelseskomiteen lyder det blandt andet: 'I en grænseoverskridende fortælling bygget op som en mosaik, gengiver forfatteren en historie om to brødre, som rammer og berører læseren helt indtil sidste linje'.

[Læs mere her](#)
[Og her](#)

Fakta om det nordiske samarbejde

[Læs mere her](#)

Nordiske Institutioner og huse

Nordens Hus på Færøerne
[Læs mere her](#)

Nordens Institut på Grønland
[Læs mere her](#)

Nordens Institut på Åland
[Læs mere her](#)

Nordens Hus i Reykjavik
[Læs mere her](#)

Kulturkontakt Nord i Helsingfors
[Læs mere her](#)

Annette Vilhelmsen

Kunst og kultur i dagtilbud

Interview

Annette Vilhelmsen, Socialistisk Folkeparti, Social-, børne- og integrationsminister, medlem af Folketinget siden 2011. Cand.pæd. i almen pædagogik, Danmarks Lærerhøjskole. Medlem af Kerteminde Byråd 2001-2011. Redaktør af antologier og artikelforfatter samt bl.a. Centerleder, Nationalt Videncenter for Frie Skoler, Ollerup fra 2009 til 2011.

Hvilke særlige værdier ser du i det fælles nordiske børnesyn?

- Jeg er enig i, at set i nordisk sammenhæng er lighederne i vores syn på barnet langt større end forskellene. De nordiske dagtilbud er fælles om at betragte dagtilbuddene som andet og langt mere end pasning. Det er ikke bare et sted, hvor børnene opbevares, mens deres forældre er på arbejde. Dagtilbuddene er heller ikke en foranstaltning, der først og fremmest har skoleforberedende karakter. Dannelses- og udviklingsperspektivet er fælles, og synet på barnet som en selvstændig og unik person, der deltager i dagtilbuddets forskellige fællesskaber, er fælles for de nordiske lande. Livsduelighed, barnets rettigheder, trivsel, læring og demokratisk dannelse er aspekter, som fylder meget i det nordiske børnesyn.

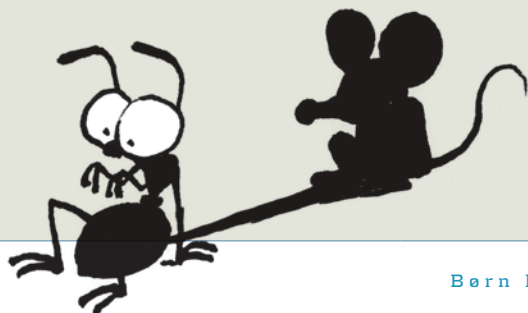
Den nordiske pædagogik er kendetegnet ved en bred læringsforståelse - leg og læring er komplementære perspektiver. Du lærer, når du leger, og læring vil for de yngste børns vedkommende blive tilrettelagt på legens præmisser.

Christine Antorini har tidligere haft fokus på at skabe et Nyt Nordisk daginstitutionstilbud til førskolebørnene. Vil du arbejde videre med Ny Nordisk-tankerne nu, hvor dit ministerium har overtaget førskolebørn?

- Ressortomlægningen ændrer ikke på de visioner, der er om Ny Nordisk Skole og Dagtilbud. Ny Nordisk-tankerne handler om, at varige ændringer sker ved fælles vilje til handling og forandring i det enkelte dagtilbud og på tværs af dagtilbud, skole og ungdomsuddannelser. Det er en tanke, jeg helt kan tilslutte mig.

Børns læring starter, fra de er helt små. Det skal de professionelle voksne omkring børnene være bevidste om og handle efter. Og det skal selvfølgelig ske på børnenes præmisser og i øjenhøjde med dem. Det er både bemærkelsesværdigt og glædeligt, at så mange dagtilbud har tilmeldt sig Ny Nordisk Skole-samarbejdet, der er tale om næsten en fjerdedel af de godt 330 deltagende institutioner.

Jeg vil i den forbindelse gerne fremhæve Børnebyen Glesborg i Norddjurs Kommune. Her har man i regi af Ny Nordisk Skole etableret et samarbejde mellem tre daginstitutioner, fire dagplejere og Glesborg Skole. Her skaber børnene på tværs af enhederne

kunst sammen, og der arbejdes med sprog, rytmik og musik på tværs af skole og dagtilbud. Skolens musiklærer planlægger og gennemfører forløb i børnehaverne med en musikalsk tilgang til sprog, og skolens billedkunstlærer planlægger og gennemfører forløb i børnehaverne med fokus på billedsprog.

Hvad betyder det i praksis for den enkelte pædagog og daginstitutionsleder?

- Ny Nordisk Skole lægger vægt på den pædagogisk kompetente arbejdsindsats. Det betyder, at hver enkelt medarbejder har vilje til at arbejde ud fra fælles mål, fælles strategi og handling og fælles refleksion og evaluering. Den daglige leder skal tage lederskabet på sig og støtte op om og udfordre medarbejderne til at arbejde fokuseret og frem mod resultater, som alle kan være glade for og stolte af. Det kræver mod og vilje hos ledelsen og medarbejderne til at gøre op med uhensigtsmæssige rutiner og ved at stille spørgsmålstejn ved, i hvilket omfang "plejer" nødvendigvis understøtter de bedste løsninger.

Er kunst og kultur en væsentlig dimension i din forestilling om det ideelle dagtilbud?

- Ja, det er det. "Kulturelle udtryksformer og værdier" er også et af de seks pædagogiske læreplanstemaer for dagtilbud. I min optik er det dagtilbuddenes allervigtigste opgave at sikre, at børnene trives, og at de udvikler sig alsidigt, at de bliver livsduelige. I de spørgsmål kan man ikke komme uden om de kulturelle udtryksformer i bred forstand, herunder også de kunstbaserede oplevelses- og udtryksformer.

N O R D E N

! KRUt - et nordisk samarbejde

KRut er et nordisk kulturskole- og musikskolesamarbejde med fokus på bl.a. kulturel mangfoldighed. Sveriges Musik- og Kulturskoleråd har sammen med søsterorganisationen i Danmark og Norge med finansieret KRut, som er et Interreg IVA-projekt.

[Læs mere her](#)

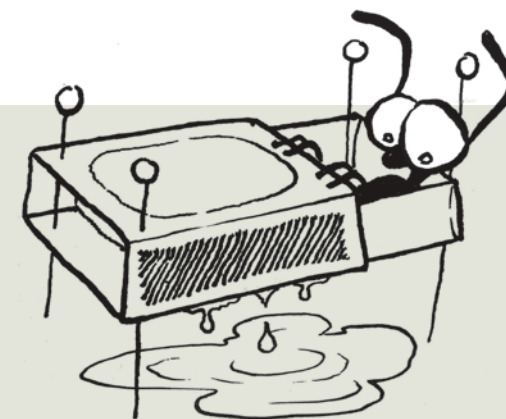

Foto: Børnekulturcentret i Helsingør

Børnene skal med alle sanser have mulighed for at erfare, at indtryk, oplevelser og viden har mange udtryksformer og medier: billeder, skulpturer, musik, sange, film, fortællinger, lege og dramatiske optrin. Det kan være som kultur for børn, hvor de voksne producerer kunstudtryk eller tilrettelægger præsentation af kunst med børnene som målgruppe. Det kan være kultur med børn, hvor voksne og børn går sammen om at gøre brug af og eksperimentere med forskellige kunst- og kulturredskaber og forskellige kulturelle udtryksformer. Og det kan være kultur af børn, som børn skaber eller gør brug af indbyrdes i form af sange, lege og fantasifortællinger.

Hvilken værdi ser du i at sikre børn mulighed for at være i hyppig nærkontakt med kunst og kultur?

- De kunstneriske udtryk, altså kunst for, med og af børn, giver unikke muligheder for, at de selv arbejder konkret og eksperimenterer med forskellige udtryksformer. Efter en medrivende fortælling eller en teaterforestilling kan det kvalificere og fastholde oplevelsen, at børnene efterbehandler det, de har oplevet. Bearbejdningen kan foregå på forskellig måde: I dukkekrogen, hvor dukkerne bruges til at genopleve forestillingen, på legepladsen kan fortællingen leges igennem, og nogle børn kan genopleve den gennem tegninger, der er inspireret af det oplevede. Det er kunstens væsen at tale til sanser og følelser. En åben og undersøgende tilgang til et kunstværk - et billede, en skulptur, et stykke musik - kan give anledning til interessante og filosofiske samtaler om temaer, der har væsentlig betydning for børnene.

Kan man lokalt, regionalt og nationalt støtte bedre op om pædagogernes mulighed for at kvalificere arbejdet med at tænke kunst og kultur ind i de pædagogiske læreplaner?

- Det er mit indtryk, at man mange steder er opmærksom på og også prioriterer børns møde med kunst og kultur.

Derudover har jeg netop igangsat et stort udviklings-, forsøgs- og forskningsprogram på dagtilbudsområdet: Fremtidens Dagtilbud. Her har vi bl.a. fokus på, hvordan vi kan kvalificere den pædagogiske praksis gennem specifik viden og konkrete redskaber. En del af programmet handler om at folde de

Foto: Dansehallerne, Peter Halskov.

N O R D E N

Nordiska Akvarellmuseum

Berättande med bilder fördjupas i museisatsning. Bilderboken är tema för en satsning på Nordiska Akvarellmuseet under hösten och vintern. En stor utställning, heldagsseminarium och möten med bilderboksskapare ska bidra till att fördjupa synen på bilderböcker.

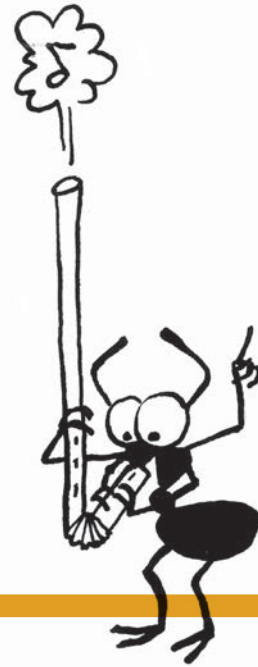
[Läs mere her](#)

pædagogiske læreplanstemaer ud. Hvad ligger der fx konkret i læreplanstemaet Kulturelle udtryksformer og værdier, og hvordan kan man arbejde med det på nye måder. Det handler om at give det pædagogiske personale viden om alle de aspekter, som ligger i temaet, så de kan få input til nye og spændende måder at arbejde med kunst og kultur i relation til børn.

Sverige og Danmark

Pædagogers syn på børns læring

Af Stig Broström og Thorleif Frøkjær

Professor m.s.o. Stig Broström, Institut for Uddannelse og Pædagogik (DPU), Aarhus Universitet. Forsker og underviser i almenpædagogiske temaer og især vedrørende didaktik, læring og udvikling i dagtilbud og skole.

Lektor, cand.psych. Thorleif Frøkjær. Professionshøjskolen, UCC.

Arbejder især med forskning og undervisning, hvor fokus er på børns læring, trivsel og udvikling i daginstitution og skole.

I både Danmark og Sverige arbejder pædagoger i overensstemmelse med pædagogiske læreplaner (Lov om Pædagogiske Læreplaner, Socialministeriet, 2004; Läroplan för förskolan, Lpfö fra 1998, Skoleverket, 2006). Men uanset at pædagoger i Danmark og Sverige i henholdsvis 6 og 12 år har arbejdet med begrebet læring og pædagogiske læreplaner, hersker der næppe en afgrænset og tydelig forståelse for, hvad der menes med begrebet læring samt hvilket syn pædagoger tillægger læringsbegrebet. Derfor blev der gennemført en spørgeskemaundersøgelse med henblik på at belyse, hvordan danske og svenske pædagoger med børn i alderen 1-5 år tænker over og beskriver børns læring i daginstitution og förskola, hvilket blev ud-møntet i følgende forskningsspørgsmål: 1) Hvad forstår pædagoger ved begrebet læring? 2) Hvordan antager pædagoger, at børn lærer? 3) Hvilke

er de bedste forudsætninger for børns læring? 4) Hvilken betydning tillægger pædagoger 'børns deltagelse' i forhold til deres læring?

Disse spørgsmål blev belyst gennem iværksættelse af en spørgeskemaundersøgelse, som blev besvaret af 68 svenske og 1.340 danske pædagoger.

Hvad er læring?

Til belysning af spørgsmålet 'hvad er læring?' blev respondenterne bedt om at reflektere over, hvilke situationer der især bidrager til børns læring. Her nævnes først og fremmest situationer, som udvikler børns sociale kompetencer samt aktiviteter, der bygger på børns egne initiativer. Endvidere leg og især fri leg. Rundkreds og læse/skriveaktiviteter ses kun i begrænset omfang som læringsaktiviteter.

Nordisk forskernetværk

Bin-Norden (Børnekulturforskere i Norden) er et nordisk tværfagligt forskernetværk, der har til opgave at støtte nordisk børnekulturforskning. Netværket fokuserer på humanistiske og æstetiske tilgange til børnekultur, og netværket har over 200 medlemmer. Mange af medlemmerne tæller aktive forskere, men netværket rummer også formidlere, kunstnere og personer, der primært arbejder med kulturadministration.

[Læs mere her](#)

Foto: Amalr Børnekulturhus, Bo Boither.

Her er nogenlunde lighed mellem danske og svenske pædagogers vurdering af, hvad der kan karakteriseres som læring. Dog vurderes leg, hvor børn og voksne leger sammen, og også fri leg, lidt højere af svenske pædagoger, hvorimod situationer, der kan bidrage til udvikling af sociale kompetencer, vurderes højere af danske pædagoger.

Hvordan børn lærer

Til spørgsmålet om hvordan børn lærer, tillægger såvel svenske som danske pædagoger 'leg og samvær med andre børn' som en af de vigtigste læringssituationer. Herefter følger læring som imitation, altså læring som at 'se hvad andre børn gør og siger' og tilsvarende, hvad 'voksne gør og siger'. Men voksnes direkte instruktion, 'de voksne forklarer og viser', vur-

deres at have meget lidt indflydelse på læring.

De væsentligste forskelle mellem danske og svenske pædagogers syn på, hvordan børn lærer, er betydningen af at være fordybet, hvilket kommer meget tydeligere til udtryk blandt danske pædagoger (67% mod 44%). Endvidere synes svenske pædagoger at tillægge samspillet mellem pædagog og barn, 'deltage i aktiviteter sammen med voksne', større betydning end danske pædagoger.

Forudsætninger for børns læring

Til spørgsmålet om hvilke forudsætninger der kan antages bedst muligt at støtte børns læring, er der blandt svenske og danske pædagoger enighed om, at pædagoger skal udfordre børn på en passende

måde, og at pædagogerne skal møde børnene med respekt og tryghed. Pædagogerne tillægger også en aktiv interaktion mellem pædagoger og børn som en god forudsætning for læring. Igen ses det, at de svenske pædagoger betoner pædagogroller kraftigere end de danske pædagoger. Svenske pædagoger betoner pædagog-barn interaktionen en smule mere end de danske pædagoger (henholdsvis 70% og 60%). Ligeledes vægter svenske pædagoger i højere grad end de danske, at børnene møder udfordringer (80% mod 65%). Derimod lægger danske pædagoger mere vægt på pædagogernes indirekte støtte, nemlig at børnene oplever respekt og tryghed fra de voksne (85% mod 76%) og ligeledes lægger danske pædagoger en smule mere vægt på at skabe omstændigheder for trivsel.

Pædagogernes opfattelse af begrebet deltagelse

Svenske og danske pædagoger forstår først og fremmest deltagelse, som at pædagogen skaber de bedst mulige betingelser for at 'børn kan træffe egne valg' samt 'at lytte til dem og forstå deres måde at tænke på'. Dog vægtes begge kategorier lidt højere af de svenske end de danske pædagoger. Heroverfor vægter de danske pædagoger kategorien 'at være en del af en gruppe og indgå i det aktive samspil' (81% mod 74%). Der er således en tendens til, at svenske pædagoger betoner pædagogrollen, mens danske pædagoger har et særligt fokus på betydningen af relationerne mellem børnene.

Diskussion: Hvad skiller svenske og danske pædagoger?

Opsamlende kan siges, at der er mange ligheder mellem svenske og danske pædagogers forståelse af læring i det pædagogiske arbejde i daginstitutionen og førskolan. Det bekræfter, at der i et vist omfang fortsat er tale om en nordisk børnehavemodel, som bl.a. rapporterne Starting Strong 1 (OECD, 2001) fremhæver. Men undersøgelsen fremhæver også, som beskrevet, nogle væsentlige forskelle:

- Svenske pædagoger lægger større vægt på barn-voksenrelationen, hvor danske pædagoger vægter relationerne børn imellem.

N O R D E N

Ny netside skal lære elever om nordisk mad

Hjemmesiden "MUMS – spis Norden" har som formål at lære elever fra 10 til 14 år om nordiske råvarer, smage og madhistorie. Danmarks Radio (DR) har med støtte fra Nordisk Ministerråd lanceret et digitalt undervisningsmateriale om nordisk mad, udviklet for at bruges i undervisningen i Sverige, Norge, Finland og Danmark.

MUMS – spis Norden findes på fire sprog:

Norsk

Dansk

Svensk

Finsk

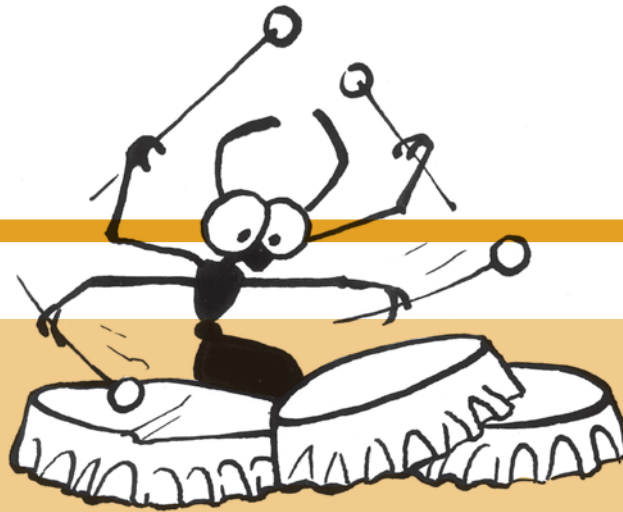
- Svenske pædagoger oplever "børn, der fordyber sig i noget", som en sammenhæng præget af fred og ro, hvor børn kan observere de voksnes handlinger og anvisninger. Danske pædagoger oplever "børn, der fordyber sig i noget", som børn, der selv tager et initiativ og herefter støttes af voksne, som udfordrer barnet gennem aktiv deltagelse.

Nordisk Kulturfond

Ett dubbelt kulturmöte

äger rum

Af Maria Tsakiris

Maria Tsakiris, seniorrådgiver, Nordisk Kulturfond
Född 1973, utbildad Pol Mag vid Lunds Universitet.
Förflutet som utvecklingsstrateg vid Länsstyrelsen i Skåne, Malmö. Arbetade därefter ett par år som projektkonsulent på Öresundskomiteen i Köpenhamn.
Seniorrådgivare på Nordisk Kulturfond sedan februari 2011 med särskilt ansvar för barn- och ungaområdet och för utveckling av Fondens egen satsning: Årets Nordiska Kulturbegivenhet.

Rådgivare inom sektorerna: scenkonst, dans, litteratur, barn och unga och tvärsektoriella projekt. Utvecklar just nu en satsning på digital konst och kultur: DIGITAL 2015-2016, som blir Fondens kommande stora utlysning. Styrelseledamot i Kulturmejeriet - Lunds kommuns Kulturhus.

Foto: Turiö Johannessen

Att alla barn får fördjupa sina egna insikter och upplevelser genom konst och kultur och får tid och rum till eget skapande, är fortfarande en vision för de nordiska länderna.

I Nordiska Kulturfonden har vi erfart, att när barn och unga på tvärs i Norden får möta konst och kultur och skapa något tillsammans, lär man sig något om sig själv, men man lär sig samtidigt också något om andra människor, kulturer och språk. Ett dubbelt kulturmöte äger rum. Konst och kultur blir limmet, som kan föra de unga i Norden närmare varandra. Nordiska Kulturfonden vill därför bidra till mer nordiskt utbyte och samarbete mellan kulturinstitutioner, mellan konstnärer och pedagoger och mellan de unga. Fonden har i de senaste åren satt starkt fokus på Barn och Unga i det nordiska kultursamarbetet och finansierat många fina projekt, där barn

N O R D E N

Nordiska kulturfonden

Nordiska kulturfonden har främjat nordiskt samarbete om konst och kultur sedan 1966 och vart år mottar cirka 250 nordiska kulturprojekt bidrag från Fonden.

[Läs mere her](#)

och ungas egen kreativitet och egen kulturella uttryck blir synlig runt om i Norden.

För ett par år sedan genomförde Fonden en intern undersökning, som visade, att de flesta av de beviljade barn och unga projekt var projekt för barn och unga, men av vuxna. I de flesta fall var det de vuxna, som fick ett nordiskt utbyte, men inte de unga. Fonden sadlade därför om med mål att ge alla barn i Norden möjlighet att få fördjupa sina egna insikter och upplevelser genom konst och kultur. Fonden prioriterar numera nordiska projekt, som inkluderar barn och ungas möte och eget aktiva deltagande.

Att ge barn tid och rum till eget skapande är fortfarande en vision för de nordiske länderna. Men det finns många goda exempel runt om i Norden att lära av och låta sig inspireras av. I Norden är vi lagom lika, men samtidigt lagom olika för att jämförelse och benchmarking ska bli både meningsfullt och lärorikt och lätt att omsätta.

www.nordiclight2014.com

Foto: Gitte Vinther

Projektet Treklang deltager i Bondens Marked i Hamar gågade

Tre millioner DKK till unga

Årets Nordiska Kulturevenemang är en större satsning från Fondens sida med en utdelning på 3 miljoner DKK vartannat år, som ska bidra till särskilt fokus på ett för Fonden viktigt tema. I juli och augusti 2014 äger den vandrande ung-kulturfestivalen Nordisk Ljus 2014 (Pohjonen Valo) rum. Just nu är det öppet för unga mellan 14-17 år att ansöka om att delta i festivalens fem konstgrupper, som tillsammans med professionella konstnärer från hela Norden ska få utveckla sina talanger och intressen. Konstgrupperna ska färdas ut på resor i Nordens geografi och stråla samman i Joensuu i nordöstligaste Finland i början av augusti 2014.

N O R D E N

Nordisk Ljus 2014

Delta i en vandrande ungdomskulturfestival med dans, visuell konst, teater, cirkus och musik i hela Norden.

[Läs mere her](#)

För att ge unga en stämning var det för första gången som Nordiska Kulturfonden valde att sätta samman en bedömningskommitte bestående av unga i åldern 18-25 år, en från vart nordiskt land. De var alla eniga om, att detta festivalförslag var det mest intressanta, och den festival de själva helst av allt skulle ha velat delta i. Tillsättningen av en ung bedömningskommitte var Fondens signal till ansökare och omvärlden att ta ungas rätt till kultur, kreativitet och egna kulturella preferenser på allvar.

N O R D E N

Rätt till kultur

Barn och unga har samma rätt som vuxna att få ta del av ett rikt och diversifierat utbud av hög kvalitet. Detta slås fast av Barnkonventionens artikel 31, som samtliga nordiska länder har undertecknat.

[Läs mere her](#)

Foto: Sølvi Kleiva Uglund

Projektet Steinbrudukka Kastelet Kultursenter

www.nordiskkulturfond.org

Øresundskomiteen

Nabosprog, kultur og læring

i Øresundsregionen

Af Anette Vedel

Anette Vedel er seniorrådgiver i Øresundskomiteen. Hendes opgave er blandt andet at understøtte og udvikle initiativer og samarbejder på tværs af Øresund, der kan åbne for, at børn og unge får gavn af Øresundsregionens muligheder. Kulturen er i den sammenhæng et væsentligt tema. Anette har gennem næsten 20 år arbejdet med kultur i forskellige sammenhænge, blandt andet på Det Kongelige Teater, i Kulturministeriet og i Nordisk Ministerråd.

Tidlig fremmedsprogsstimulering gør det lettere for børn at lære fremmedsprog senere i livet. Svensk er et godt sted at starte. Kulturen kan være en inspirerende hjælper.

"Nej det forstår jeg ikke!", siger Anna. Hun taler om svensk. Hun går i skole i København og er 15 år. Hun svarer det samme som et stadigt stigende antal unge svarer i skolen: Svensk er umuligt at forstå.

Forståelse af nabosprog er for nedadgående. Grunden kan findes mange steder. Blandt andet viser en undersøgelse foretaget i 2012 blandt lærere i Sverige af Lärarnas Riksförbund, at lærerne oplever, at de ikke har tilstrækkelige kundskaber til at undervise i nabosprog. Der er ikke lavet en tilsvarende undersøgelse i Danmark, men den almindelige antagelse er, at det også gælder her. Endvidere

har de unge i stadig større grad et globalt og ikke et regionalt fokus.

N O R D E N

Nordiske kor Norbusang

Nordisk sammenslutning af kororganisationer for børn og unge. Her foregår der et stort udviklingsarbejde, som retter sig mod pædagoger, lærere, musikundervisere, korledere osv.

[Læs mere her](#)

Öresundskomiteen er den eneste formelle politiske samarbejdsplatform for kommuner og regioner i Øresundsregionen, som består af Skåne og Sjælland. Vi arbejder for at fremme regionens udvikling på tværs af Øresund økonomisk, socialt og kulturelt.

Öresundskomiteen er optaget af nabosprog, fordi vi ser flersproglige og flerkulturelle kompetencer som et stærkt redskab til at indgå i en større såvel Øresundsregional som international sammenhæng. Øresundsregionen har en stor koncentration af uddannelser på alle niveauer. Regionen tilbyder et meget stort nærarbejdsmarked. Men de unge skal være åbne for at se den anden side af Øresund som en mulighed for dem også.

Nabosprog overlever ikke på et tørt reservat. Der er brug for ny inspiration. En vej frem kan være at inddrage nabosprog som delelement i andre fag i

skolen og lave læring udenfor skolens "vægge". Skolerne i Danmark rustet op på de kreative fag. Der er over 1000 kulturinstitutioner i Øresundsregionen, hvoraf flere har skabende værksteder. Kultur og fælles kreativ skabelse kan være et godt sted at starte, også når det handler om sprog. Der er inspiration at hente ved at lave fælles læringsforløb over Øresund.

På spørgsmålet - "Kann det verkligen stämma, at eleverne ikke forstår" - er vores svar, at forskellen på det danske og svenske sprog er meget lille, men det talte sprog kræver tilvænning. Faktum er, at 80 til 90 procent af ordene i dansk og svensk ligner hinanden. Erfaringer viser, at konkrete (sprog)møder kan ændre de unges opfattelse af, hvor svært nabosproget er og give nye erkendelser om egen kompetence. Derfor er sprog-møder så vigtige. Gerne så tidligt i skoleforløbet som muligt, gerne flere gange og gerne med kulturen som inspirerende hjælper.

N O R D E N

Öresundskomiteen har lavet et inspirationskatalog for læring over Øresund med nabosprog som tema.

Öresundskomiteen har produceret en samling af gode eksempler og anbefalinger for at bringe de mange gode erfaringer fra Øresundsregionen i anvendelse og inspirere til nye læringsforløb, hvor nabosprog indgår som et element.

Anbefalingerne er udarbejdet i dialog med en lang række projekter, etablerede samarbejder og aktører i Øresundsregionen og i andre grænseregioner. Publikationen er på dansk og svensk og er rettet til skoler, gymnasier og andre, som vil skabe læring over Øresund.

[Publikationerne kan læses her](#)

[Læs mere om Öresundskomiteen her](#)

[Læs om vinderne af Öresundskomiteens konkurrence om inspirerende læringsprojekter over Øresund, hvor dansk og svensk sprog indgår her](#)

Præsentationer fra de nordiske lande

Sverige

Kulturen måste hela tiden skapas på nytt

FN:s barnkonvention en grund för svensk barnkultur

Dagens svenska kulturpolitik har sina rötter i 1970-talet, en tid när synen på barn förändrades starkt. Barnen skulle ut ur den skyddande barnkammaren och ta del av livets realiteter som aktiva medborgare. Barnverkstäder infördes på museerna, TV producerade mängder av nya barnprogram, barnfilmer, teaterföreställningar och böcker gjorde barnen synliga i offentligheten.

Foto: Kari Jantzen.

Denna syn på barn som medborgare har följt med in i 2000-talet. För barnkulturen, som i Sverige i stort sett inte garanteras genom någon lagstiftning, har FN:s konvention om barnets rättigheter gett ett starkt stöd. Konventionen lyfter barns kulturella rättigheter som likvärdiga med ekonomiska och sociala. Sedan barnkonventionen ratificerades av Sverige 1990 har ett långsiktigt, strategiskt arbete pågått för att förverkliga konventionens intentioner.

Foto: Kari Jantzen.

CV

Lotta Brilioth Biörnstad, koordinator för barn- och ungdomskultur, Statens kulturråd, Sverige

Från 2005 till 2006 var hon sekreterare i Aktionsgruppen för barnkultur, en statlig utredning som tillsattes av den dåvarande kulturministern Marita Ulvskog. Utredningens betänkande "Tänka framåt, men göra nu. Så stärker vi barnkulturen", SOU 2006:45, publicerades 2006.

Hösten 2006 till maj 2010 arbetade hon som samordnare för Länsteatramna i Sverige, en samarbetsorganisation för de regionala teatramna.

Från 2007 till 2010 var Lotta ledamot av styrelsen för Svenska ASSITEJ, samt vice ordförande i styrelsen för BIBLI, scenkonstbiennal för barn och unga.

Under 2000-talets senare år har grunden förstärkts bland annat genom de beslut, som har fattats i riksdagen. Nya nationella kulturpolitiska mål har beslutats, där barns och ungas rätt till kultur särskilt lyfts fram. Den nya skollagen, som trädde i kraft 2011, stadgar att alla skolor ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Läroplanen för grundskolan formulerar ett starkt kulturuppdrag för skolan, med fokus på barns språkutveckling, inte bara i det talade och skrivna språket utan också i olika estetiska uttryck som dans, musik, drama och film.

SVERIGE

FN's Børnekonvention

[Læs mere her](#)

SVERIGE

Børnelitteratur i Sverige

Børnelitteratur i Stockholm

[Læs mere her](#)

Børnebogsillustrationer på turné

[Læs mere her](#)

Barnbokskatalogen

Et udvalg af alle årets børne- og ungdomsbøger i Sverige udgives årligt i en katalog i 400.000 eksemplarer af Kulturrådet. Kataloget er gratis.

[Læs mere her](#)

Opsis Barnkultur

Svensk tidsskrift om børnekultur for voksne.

[Læs mere her](#)

Litteraturpriset til Astrid Lindgrens Minne ALMA

Verdens største børne- og ungdomslitteraturpris. 238 nominerede kandidater fra 68 lande er blevet nomineret til prisen i 2014.

[Læs mere her](#)

Læseambassadøren

Er en forfatter eller illustratør, som har til opgave at skabe offentlighed og debat om læsning og litteratur for børn og unge. Formålet er at øge bevidstheden om børne- og ungelitteratur og give læseudvikling et ansigt udadtil.

[Læs mere her](#)

LitteraLund festivalen

En betydningsfuld arena for børne- og ungdomslitteraturen i Sverige. Året rundt tilbyder LitteraLund arrangementer og projekter, der har som mål at give børne- og ungdomslitteraturen en højere status og opmuntre læselyst, egen skrivning og kreativ skaben. Årlig festival, skoleprogram og offentligt program for børn og unge i Lund.

[Læs mere her](#)

SVERIGE

Barnens Bästa Biennal

Sveriges første børne- og ungdomsfestival for samtidskunst.

Ny Kunstfestival for unge i Skåne med 26 deltagende organisationer og institutioner.

[Læs mere her](#)

Foto: Kari Jantzen.

SVERIGE

Kulturgaranti

Sveriges første Kulturgaranti og møde med kulturpædagoger i Simrishamn

[Læs mere her](#)

År 2008 infördes ett statligt stöd till samarbete mellan professionella kulturaktörer och skolan, Skapande Skola. Stödet gäller nu hela grundskolan, från förskoleklass till årskurs nio. 170 miljoner SEK fördelades i år till skolor över hela landet. Men annan statlig bidragsgivning på kulturområdet prioriterar också insatser för barn och unga. Museer, teatrar, bibliotek och andra kulturinstitutioner är alla delar av infrastrukturen för barnkulturen.

Kommunerna står genom musik- och kulturskolor och folkbibliotek för en väsentlig del av den offentliga barnkulturen. På regional nivå finns kulturinstitutioner med tydliga uppdrag att vända sig till en ung publik. Den frivilliga sektorn, med föreningar och organisationer, är ytterligare en förutsättning för ett levande barnkulturiv.

SVERIGE

Region Värmland

Kunst og kulturarrangementer, kulturgaranti, uddannelse og kunstneriske netværk i region Värmland

[Læs mere her](#)

Foto: Kari Jantzen.

Allt detta sammantaget ger en grund för en blomstrande barnkultur - men mycket återstår att göra för att varje barn ska få ta del av ett rikt kulturutbud och få möjligheter att utveckla sin skapande förmåga. Bostadsort och föräldrarnas utbildningsnivå är fortfarande avgörande för om barnen får möjlighet att "fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet". Och kulturen måste hela tiden skapas på nytt - av sin tids barn och unga, och av sin tids vuxna konstnärer och pedagoger.

SVERIGE

Skapande skola

Barns och ungas rätt till kultur är prioriterat i kulturpolitiken. Skapande skola är tänkt att stärka samverkan mellan skolan och det professionella kulturlivet. Målet är att eleverna ska få tillgång till kulturens alla uttrycksformer och att deras möjligheter till eget skapande ökar.

[Læs her](#)

Norge

Kulturelle inntrykk kan være med på å styrke alle fagene i skolen

Kunst og kultur i opplæringa

Arbeidet med kunst og kultur i norsk skole er forankret i statlige styringsdokumenter som Kunnskapsløftet, fagenes læreplaner, strategiplaner og stortingsmeldinger. Kunnskapsdepartementet viser til, at kulturelle inntrykk kan være med på å styrke alle fagene i skolen og gi elevene verdifulle opplevelser og erfaringer. Videre beskriver de kunst- og kulturfagene som bidragsgivende til å gi elevene økt forståelse av undervisningen, og å styrke elevenes læring.

Norge ønsker et utdanningssystem, som sikrer, at hvert enkelt menneske får realisert sine evner og anlegg, der alle gis samme muligheter til utdanning og læring, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger. Læreplanens holistiske menneskesyn fordrer, at man anerkjenner kunnskap som et bredt begrep, og at varierte undervisningsformer er med på å sikre

Foto: Sveining Ustad

tilpasset opplæring. Kunst og kultur som opplevelse og som nøkkel og metode for læring er viktig. Ikke på bekostning av matematikk og realfag eller andre fag i skolen, men fordi kunst og kultur gir mulighet til nye opplevelser, refleksjon og mestring. Dette er også understreket i læreplanens generelle del "Det skapende menneske" og gjennom "Prinsipper for opplæringen" i avsnittet "Kulturell kompetanse", samt kompetansemål i fag.

NORGE

Den kulturelle Skolesekken

Følg med i nyheter om den norske nasjonale satsning, som skal bidra til, at alle elever møder profesjonell kunst og kultur af al slags.

[Læs mere her](#)

Kirsti Saxi er senterleder ved Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen (KKS). Senteret er lokalisert til Universitetet i Nordland og underlagt Utdanningsdirektoratet

Vigdis Blaker er rådgiver ved KKS med ansvar for grunnskole, kulturskole og visuell kunst, arkitektur og design

Merete Hassel er rådgiver ved KKS med ansvar for videregående opplæring, universitet- og høyskolesektor og forskningsformidling

Foto: Per Flåtne

N O R G E

KLINK! Pris for kreativ læring i grunnskolen

Et av tiltakene til Nasjonalt senter for kunst og kultur er en pris for kreativ læring i grunnskolen; KLINK! Prisen har som målsetting å synliggjøre skoler som har en gjennomgående satsning på de estetiske fagene i skolen med forankring på skoleledernivå. Prisen vektlegger en helhetlig satsning på kunst- og kulturfagene, samt systematisk bruk av kreative læringsprosesser i alle fag i skolen.

[Læs mere her](#)

turelle skolesekken (DKS) innført i grunnskolen, og senere utvidet til videregående skole. DKS gir elevene møter med profesjonelle kunstnere og kunstopplevelser i alle sjangre gjennom skoleåret.

Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen
Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen (KKS) ble opprettet i 2007 og er lokalisert til Universitetet i Nordland. Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen er et nasjonalt ressurscenter, som skal styrke arbeidet med kunst og kulturfagene i hele opplæringen. Målgruppen er skole- og barnehageeiere, skole- og barnehageledere, lærere og pedagogisk personale i barnehagene. Senteret skal bistå universitet og høyskolesektoren i arbeidet med kompetanseheving innen for kunst- og kulturfagene.

N O R G E

Publikasjonen *Helt eller stykkevis og delt? Kulturpolitikk for barn og unge*

Norsk Kulturforum udgav i 2010 en præsentation af børnekulturen i Norge.

[Læs mere her](#)

Kunst- og kulturfagene består av fagområdene musikk, kunst og håndverk, dans og drama. Av fagområdene er musikk og kunst og håndverk egne fag med selvstendige læreplaner og kompetansemål. Drama og dans kan benyttes inn i andre fag som metode eller i tverrfaglige prosjekter. Dans er også en del av kompetansemålene i flere fag.

Den kulturelle skolesekken

I 2001 ble den kulturpolitiske satsningen Den kul-

N O R G E

Ubok.no

En side hvor du kan opdage bøger, diskutere og dele læseoplevelser. 700 unge anvender sitet, som har seks superbrugere og er etableret af unge.

[Læs mere her](#)

Arbeidsoppgavene består i å utvikle og formidle læringsressurser, forskning og fagstoff i kunst- og kulturfagene via vår nettside www.kunstkultursenteret.no. I dette arbeidet skal senteret samarbeide med Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturskoleråd og andre nasjonale nettverk og organisasjoner innen fagfeltet.

Foto: Per Flåtne

Kulturskolen

I tillegg til undervisningen i skolen har hver kommune en kulturskole, som tilbyr frivillig, kunstfaglig opplæring etter skoletid. Kulturskolen eies og drives av kommunen. Tilbudet vektlegger bredde i kunstuttrykk og inkluderer fag som musikk, dans, visuell kunst, teater og skapende skrijving. Kulturskolen fungerer også som et lokalt ressurscenter for skole, lag og foreninger i noen kommuner.

N O R G E

Det internasjonale Barnekunstmuseet i Oslo

[Læs mere her](#)

Kulturskoletimen

Kulturskoletimen ble innført av Kunnskapsdepartementet høsten 2013 som et gratis kulturtilbud til elever i 1.-4. trinn. Tilbudet gir skolene tilgang på kulturskolens kunstfaglige kompetanse og organiseres i samarbeid mellom skolen og kulturskolen lokalt. Undervisningen blir gjennomført av kulturskolens lærere, som innehar høy kunstfaglig kompetanse. Det er med på å gi skolene økt tilgang på fagkompetanse og gir elevene mulighet til å utforske nye kunstformer.

Foto: Sveining Ustad

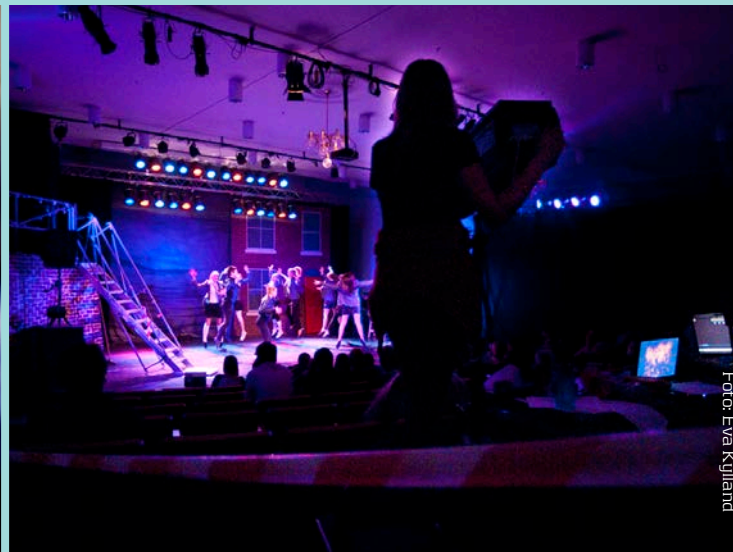

Foto: Eva Kjelland

Foto: Sveining Ustad

Island

Banebrydende interaktivt territorium

Uddannelsesprogrammet Biophilia

Uddannelsesprogrammet Biophilia er et multimedie projekt, der kombinerer musik, teknologi og naturvidenskab. Det er et pilotprojekt, et tværfagligt samarbejde mellem sangeren Björk Gudmundsdóttir, Islands Universitet og Reykjavik Kommune. Uddannelsesprogrammet Biophilia er bygget op som en større multimedie-udforskning af relationerne mellem naturvidenskab, teknologi og musik og tager udgangspunkt i Björks album Biophilia.

Albummet Biophilia indeholder ti numre, hvor musikken opstår i et samspil mellem software og tyngdekraft. Dette er verdens første app-album. Hver enkelt sang har sin egen applikation til iPad, der både er en visuel og interaktiv oplevelse af sangen. Udover dette er der fokus på naturvidenskab og musik teori i hver sang for sig. Uddannelsesprogrammet er bygget op omkring disse fokusområder. Uddannelsesprogrammet Biophilia kombinerer og blander undervisning og undervisningsmetoder i musik, naturvidenskab og teknologi sammen.

Det er et pædagogisk program, hvor man forsøger at bryde den traditionelle undervisningsform op ved at opfordre til en bred deltagelse på tværs af aldersgrupper, fag og fagområder, hvor kreativitet bliver brugt som uddannelses- og forskningsmetode. Der lægges vægt på at kombinere teknologi, videnskab og kreativitet på tværs af skoletrin, fagområder, institutioner og erhvervsliv på en ny måde.

Det hele startede i 2011, i forbindelse med at sangeren Björk Guðmundsdóttir holdt koncerter i Harpa Koncert- og Kongreshus på den islandske musikfestival Iceland Airwaves. Reykjavik Kommune og Islands Universitet designede i samarbejde med Björk den første uddannelsesworkshop. De tre partnere inviterede til fem workshops over fem uger i Harpa Koncert- og Kongreshus, hvor 60 børn i alderen 10-12 år, ti videnskabsmænd, fem musklærere og fire naturfagslærere deltog.

Biophilia-værktøjskassen

Efter nogle meget vellykkede uger med Biophilia-uddannelsesworkshops kom der en anmodning fra lærere i Reykjavik Kommune om at viderudvikle projektet. Der blev kastet tanker frem og tilbage for at finde en god løsning, og resultatet blev en Biophilia-værktøjskasse - et tool kit på hjul, som rejser mellem folkeskolerne i Reykjavik.

Det var vigtigt for programmet, at de ti forskere, som deltog i Harpa Koncert- og Kongreshus kunne blive en del af Biophilia-værktøjskassen. Da det ikke er praktisk muligt at sende ti universitetsforskere rundt i folkeskoler, blev det besluttet at lave ti videoer (inspirational TED videos), en video for hvert fokusområde for sig.

Arnfríður (Adda Rúna) Valdimarsdóttir has been interested in the inclusion of children into culture since 2002.

After a double degree in pedagogy (2000) and art & vocational education (2004) in Copenhagen she worked as cultural consultant for Gentofte Commune in Denmark. She lived 13 years in Denmark but has been resident in Iceland since 2008, where she has focused on cultural projects involving youth, culture and leadership training.

Since then she has initiated and conducted various projects for the city of Reykjavík, such as Young People's Constitution, Reykjavík Children's Culture Festival, The Cultural Flag and Biophilia Educational Program. She has conducted seminars and lectured widely in Iceland and Scandinavia during the last years.

Biophilia-værktøjskassen er en kasse fuld af fysik, biologi, musik og multimedia, som rejser rundt til Reykjaviks folkeskoler. Værktøjskassen er designet til at bryde den traditionelle undervisning op. Lærere og elever arbejder tværfagligt sammen på tværs af aldersgrupper og fagområder, hvor kreativitet bliver brugt som en forskningsmetode. Eleverne får lov til at komponere og lege med musikken ved hjælp af applikationerne, de får naturvidenskabelige informationer og muligheden for at skabe eksempelvis en trommemaskine ud af dna. I værktøjskassen findes der også undervisningsmateriale for lærere. Indholdet kan godt forandres på baggrund af nye

erfaringer, ny viden osv. Der lægges vægt på, at alle deltagere kan bidrage til kassen som de vil, så projektet er dynamisk og konstant i udvikling.

Uddannelsesprogrammet Biophilia på farten

De sidste tre år er der blevet afholdt Biophilia-uddannelsesworkshop i New York i samarbejde med New York Hall of Science, i Buenos Aires, Argentina i samarbejde med undervisningsministeriet og kulturministeriet, i Paris i samarbejde med Espace des sciences Pierre-Gilles de Gannes science center, i San Francisco i samarbejde med Exploratorium, the world's foremost hands-on museum of science, art and human phenomena, og i Tokyo, Japan.

Formandskabet for Nordisk Ministerråd i 2014

Island vil bruge formandskabet i 2014 til at føre samarbejdet ind på nye og spændende baner, hvor der kan skabes endnu mere nordisk nytte. Formandskabsprogrammerne Nordisk bioøkonomi, Nordisk velfærdsvagt og Nordisk playliste vil blive fokusområder under Islands formandskab i 2014. Biophilia uddannelsesprogrammet kommer til at spille en vigtig rolle under projektet Nordisk bioøkonomi.

www.biophiliaeducational.org

Under formandskabet er der planer om at organisere et samarbejdsnetværk i nordiske lokalsamfund, hvor man vil samle forskellige skoletrin, institutioner og erhvervsliv med vægt på øget innovation, bæredygtighed, videnskab, kreativitet og teknologi i alt skolearbejde. Island tænker Norden som et område uden grænser. Herunder tænkes der på de fem nordiske lande og de tre selvstyreende områder.

Ideologien og metoderne bag Biophilia tilbyder et fælles forum og et grundlag for samarbejde, samråd og meningsudveksling mellem mennesker i alle aldre. Denne form for tværfagligt samarbejde bidrager til en udvikling af undervisningsmetoder i takt med nye tider, udvikler individet og bidrager til et bæredygtigt samfund. Uddannelsesprogrammet Biophilia er et banebrydende interaktivt territorium, hvor lærere, videnskabsmænd, skribenter, opfindere, kunstnere, børn og unge er sammen om at skabe noget nyt og grænseoverskridende.

Færøerne

Alla elevers rätt till konstupplevelser under sin skoltid

Svaret är Listaleyipurin

Färöarna ligger mellan Norge, Island och Danmark, och består av aderton öar. Sexton av dessa är bebodda, och det samlade invånartalet ligger strax under 50.000. 7000 av dessa invånare är folkskolebarn.

Det har varit en huvudregel för det färöiska skolsystemet, att barn skall kunna bo hemma under sina första sju skolår, och detta medför, att det finns ett antal småskolor med en till tio elever på utöarna.

Bara fyra skolor har över 400 elever. Sammanlagt finns 54 folkskolor.

I ljuset av detta är det självklart, att tillgången till kvalificerade lärare i de estetiska ämnena inte är någon självklarhet. Liksom på flera andra håll har också PISA undersökningarna och uppgraderingen av lärarutbildning till akademisk utbildning fört

med sig, att de estetiska ämnenas del av schemat, liksom praktiktiden, har minskat bland lärarstuderande.

En ny läroplan för folkskolan och gymnasiet, som håller på att implementeras, sätter höga mål för även den estetiska undervisningen, både som ämnen och i alla ämnen, men fältet och skolornas vardag är inte i dagens läge rustade för att leva upp till dessa målsättningar.

Foto: Mikki Jacobsen

Ett projekt som vill försäkra alla elevers rätt till konstupplevelser under sin skoltid är Listaleyipurin. Med inspiration från Den Kulturelle Skolesekken i Norge har Nordens Hus på Färöarna, Ministeriet för Undervisning, kultur och forskning, och de två kommunförbunden, sedan 2008 samarbetat om ett program för skolbesök av konstnärer. Besöken är gratis för skolorna. Tillbuden väljs ut från ansökningar från konstnärer. En kommitté tillsatt av folkskoleavdelningen på ministeriet och konstnärernas fackföreningar står för den konstnärliga och pedagogiska expertisen.

Hedvig Westerland-Kapnas är projektledare för barn och unga i Nordens Hus på Färöarna.

Med en teaterbakgrund från Instituut voor Scheppende Ontwikkeling i Antwerpen, BA i färöiska, har hon de senaste tio åren stått i spetsen för bland annat Nordisk Ministerråds satsning Ung i Norden på Färöarna 2006, Listaleyipurin, den färöiska kulturelle skolesekken, sedan 2008, samt projektkoordinator för Anne Bamfords studie på Färöarna i 2012. Hedvig representerar Färöarna i nordiska nätverket för konst och kultur i skolan, etablerat i Köpenhamn 2007.

Foto: Ingolwurf Gummanson

FÆRØERNE

Anne Bamfords undersøgelse af kunst og kultur i førskole og skole i 2012

[Læs mere her](#)

Helt grundlæggende är, att det är konstnärerna, inte eleverna, som reser. Det innebär, att teater, konserter, utställningar och verkstäder skall vara utformade så de kan fungera ute på skolorna, i de faciliteter som finns, och det skall fungera både i små och större skolor.

När Anne Bamford på hösten 2012 besökte Färöarna för att göra en översikt över konst och kultur i

uppväxt och skola, konstaterade hon, att Listaleypturin är det enda program, som bjuder kontinuerligt, organiserat samarbete mellan yrkeskonstnärer, skolor och myndigheter. Emellertid rekommenderar hon, att projektet borde vara större än de femtio skolprojekt, vi kan erbjuda idag, och plats borde finnas för mera långsiktigt samarbete mellan elever och konstnärer.

Foto: Eli Smitth

Listaleyppurin är idag etablerat som ett väl fungerande program, som utnyttjast fullt ut av skolorna. Framtida utmaningar är, för det första, att se hur upplevelser i form av föreställningar kan kompletteras med "hands on" projekt för eleverna, som inte är begränsade till ett kort besök. En annan utmaning är att finna former för evaluering, där elever, lärare och konstnärer får en reell talan.

Bland de stora vinsterna är kontakten mellan de färöiska konstnärerna och den växande generationen, där både konstnärer och elever kan uppleva varann som verkliga personer och kommunicera direkt, så som det är möjligt i ett litet samhälle. Därmed öppnas också perspektivet för en framtida yrkesväg för några av eleverna i den expanderande kulturella sektorn.

Programmet för Listaleyppurin och Anne Bamfords rapport "Arts and Cultural Education in the Faroe Islands" kan hämtas på www.listaleyppurin.fo.

 FÆRØERNE

 Ny læreplan for folkekskoler og gymnasier på Færøerne

[Læs mere her](#)

 FÆRØERNE

 Om den færøske Huskunstnerordning

[Læs mere her](#)

Finland

Framtiden är en solkatt

Nordiska utmaningar och möjligheter

Utgångspunkter för konstfostran

En primär utgångspunkt för konstfostran och kulturpedagogik är barnets rätt till kulturupplevelser och delaktighet - olika konstformer ger stimulans för olika sinnen och uttrycksformer. Kreativa lärmiljöer erbjuder andra estetiska och sociala dimensioner än de traditionella förskole- och skolmiljöerna. I mötet med konstnärer och kulturpedagoger upplever barnet ofta empowerment, när det växer, och den traditionella mer passiva elevrollen sprängs. Barnets viktigaste framtidsredskap är och förblir den egna kreativa personligheten.

FINLAND

**Konst och kultur-
evenemang för barn
och unga i huvud-
stadsregionen.
Helsinki**

[Läs mere her](#)

Åtgärdsprogram och kulturella läroplaner

Det nya finländska åtgärdsprogrammet för att främja barnkultur beräknas bli klart detta år. Man diskuterar för tillfället barnkulturens ställning i Finland och funderar på olika nya sätt att stärka den. Under de senaste åren har många kommuner aktivt utvecklat modeller för kulturella läroplaner, det vill säga metoder för kultur i skolan, vilka är aktuella nu då de nya läroplansgrunderna och senare läroplanerna ska fastslås i Finland. En stor fråga är, om kulturen borde finnas med som ett baselement i läroplansgrunderna. Även konst- och färdighetsämnenas betydelse i undervisningen diskuteras. Drama har till exempel varit på förslag som ett nytt läroämne i grundskolan.

Aladdins lampa

Det nationella barnkulturcenternätverket Aladdins Lampa grundades 2003 på initiativ av och med stöd från Kultur- och undervisningsministeriet och firar tioårsjubileum i år. Nätverket har via sina 11 medlemmar, olika barnkulturcenter eller motsvarande strukturer, utvecklat barnkultur och metoder för kulturpedagogik över hela landet, på svenska, finska och samiska. Inom nätverket har man utarbetat ca 30 olika metodhandböcker för kulturpedagogik och de finns i pdf-format på adressen www.taikalamppu.fi.

Nordiska utmaningar och möjligheter

Kommunala och statliga nationella uppdrag är ofta lättare att definiera, prioritera och utvärdera än nordiska uppdrag och satsningar. Detta innebär en stor kulturpolitisk utmaning även för vårt nordiska samarbete kring kultur i skolan. Vilken roll vill vi ta gemensamt, hur vill vi definiera nordiska elevers

Nina Gran är FM, specialplanerare och utvecklare på den kulturpolitiska avdelningen vid Helsingfors kulturcentral, med ansvar för svensk utvecklingsverksamhet. Hon arbetar bland annat med kulturpedagogik, sektoröverskridande samarbete och framtidsfrågor. Hon innehar även ett flertal lokala, nationella och nordiska förtroende-, rådgivnings- och utvecklingsuppdrag inom kultursektorn.

Ninas motto kunde vara *Playful but serious* - hon tror på kulturens individuella och kollektiva betydelse, där konst och kultur samt språk och pedagogik går hand i hand. Hon medverkar gärna som inspiratör, sakkunnig eller kulturpedagog i olika sammanhang. I grunden är hon språk- och litteraturvetare samt pedagog, med en stark svaghet för ordkonst.

Ninas motto kunde vara *Playful but serious* - hon tror på kulturens individuella och kollektiva betydelse, där konst och kultur samt språk och pedagogik går hand i hand. Hon medverkar gärna som inspiratör, sakkunnig eller kulturpedagog i olika sammanhang. I grunden är hon språk- och litteraturvetare samt pedagog, med en stark svaghet för ordkonst.

och lärares kulturkompetens? Läget för en nordisk nyprofilering är på många sätt det rätta just nu; EU-skepticismen ökar intresset för nordiskt samarbete och för långsiktigt multilateralt kulturutbyte. Om vi nu satsar på att nischa det nordiska kunnandet inom området kultur i skolan, kunde man höja den nordiska profilen på den kultur- och utbildningspolitiska kartan, vilket kunde vara intressant. Det vore också viktigt att tydligare lyfta fram kulturens betydelse inom socialsektorn, så att man på bredare bas kunde lyfta fram kulturens hälsofrämjande aspekter inom alla typer av barn-, ungdoms- och familjeverksamhet.

Framtiden är en solkatt

Vi lever i en kalejdoskopisk tillvaro, där vi ständigt förväntas anpassa vårt kunnande och dess substans till nya sammanhang och större helheter. Därför måste man både våga och kunna formulera sin utgångspunkt och sina målsättningar och därmed riktningen för sin kulturverksamhet. Långsiktigt nordiskt samarbete kunde medverka till att utveckla enskilda program till allmängiltiga koncept. Det är viktigt att kunna anpassa och tillämpa sitt kunnande på olika sätt, så att man ser de gemensamma helheterna. Då får man nya perspektiv på sitt eget kunnande, sin verksamhet och sig själv och kan lättare spana in den bländande och svårgripbara solkatten.

Foto: Mauri Tahvonen

FINLAND

Aladdins Lampe

Det nationale børnekulturcenternetværk Aladdins Lampe har udarbejdet 30 forskellige metodehåndbøger for kulturpædagogik, som findes i PDF-format.

[Læs mere her](#)

Genom Narniaskåpet till fantasilandet på Annegården i Helsingfors.

Manu Sareen

Børn har brug for at indtage nye ukendte arenaer

Interview

Manu Sareen, Minister for ligestilling og kirke og Minister for nordisk samarbejde, Radikale Venstre, medlem af Folketinget siden 2011. Socialpædagog, Skovtofte/Frøbel Seminarium, konfliktmægler, foredragsholder, fag-, børne- og kogebogsforfatter.

Hvad kan du som nordisk minister gøre for at fremme kunst og kultur til børn?

Som nordisk minister kan jeg være med til at påvirke samarbejdet i Norden sammen med mine nordiske kollegaer.

Det nordiske samarbejde omfatter Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige samt Færøerne, Grønland og Åland og er et af de ældste og mest omfattende regionale samarbejder i verden.

I Norden har vi noget, andre regioner ikke har, vi har en samfundsmodel, der bygger på værdier, som vi alle sammen deler. Det handler om demokrati, ligestilling, retfærdighed og gensidig respekt. Den sammenhængskraft, som vores samfund har, kalder jeg kultur, men kultur er også kunst og kultur som udtryksformer.

Kulturen er blevet en fællesnævner i Norden og er vigtig i den internationale branding. Norden som brand bliver anerkendt og beundret. Nordic Cool eller Norden er cool var en festival i Washington, hvor mere end 700 nordiske kunstnere fra 19. februar til 17. marts 2013 samlede forfattere, sangere, kokke, musikere, skuespillere, dansere og designere fra hele Norden i den amerikanske hovedstad.

Norden er så rig på måder at se og forstå verden på; på paradokser og på sprog og identiteter. Det skal vi holde fast i og udvikle de muligheder, der ligger heri. Derfor skal alle børn møde den nordiske dimension, forstået som kunst og kultur fra Norden. Vi skal dyrke hinanden og få øjnene op for forskelligheder og ligheder. Der er meget at dele. Og det er dette, jeg som minister kan være med til at prioritere og udvikle.

Hvilket budskab har du til danske lærere og pædagoger, som hver dag løfter opgaven med at fremme kunst og kultur til børn?

De nordiske landes dagtilbud, skoler og ungdomsuddannelser vækker stor interesse rundt om i verden. Vi er gode til at tænke i et sammenhængende børne- og ungeliv, lige fra de små begynder i vuggestuen, til de unge står med et svendebrev eller en studentereksamen i hånden. Vi får besøg fra USA, asiatiske og europæiske lande, der vil blive klogere på, hvordan vi skaber gode læringsmiljøer for børnene, og hvordan vi stimulerer dem kreativt i både dagtilbud og skolen.

Pædagoger og lærere er helt centrale for, at dette rum med læring og kreativitet opstår. De skal understøtte børnenes kunst- og kultur møder og skal kunne gå i front, når børn har brug for at indtage nye ukendte arenaer - både når de er små, og når de bliver unge. Det hænger sammen.

I de nordiske lande smelter kultur og uddannelse ofte sammen, for eksempel har kreative uddannelser i fag som film og musik haft betydning for, at de brancher står stærkt og har stor økonomisk betydning. Den rolle har de kun fået, fordi de nordiske vilkår og vækstbetingelser for kreative miljøer og uddannelser er så gode, som de er. Og netop på grund af sprogfællesskabet mellem de nordiske lande kan mange studerende udveksles og forstå hinanden uden at skulle lære et tredje sprog.

Denne unikke mulighed for at dele kultur og oplevelser skal vi holde fast i. Derfor er det vigtigt, at vi holder fast i den nordiske tradition, hvor børn møder kunst og kultur i deres hverdag. Og dér spiller pædagoger og lærere en meget vigtig rolle!

Kunne I tænke jer at være med i et kunstprojekt med unge fra de andre nordiske lande?

Cecilie 15 år:

Folk tænker jo anderledes! Det ville være meget sjovt, hvis vi mødtes med nogle finner eller nordmænd, så ville de have et helt andet syn på vores ideer. Hvis vi fx fik et overemne, ville de se på det på en helt anden måde, end vi gør, og så kunne man måske lave noget, der var helt forskelligt.

Anne Bamford

Bamford, Anne (2010-2011) Arts and Cultural Education in Norway. Nasjonalt Senter for Kunst og Kultur i Opplæringen.

Jan Liin Jessen

Bamford, Anne (2006) The Ildsjæl in the Classroom.

Danmarks Evalueringsinstitut (2012) Fælles Mål - en undersøgelse af lærernes brug af Fælles Mål.

European Commission (2010) Creativity in Schools – a Survey of Teachers in Europe.

Nordisk Ministerråd (2011) Kreativitet, innovation og entreprenørskab i de nordiske uddannelsessystemer.

Rambøll (2011) Kortlægning af de praktiske-musiske fags status og vilkår i folkeskolen.

Rådet for evaluering og kvalitetsudvikling af folkeskolen (2011) Beretning om evaluering og kvalitetsudvikling.

Stig Broström og Thorleif Frøkjær

Broström, S., Frøkjær, T., Johansson, I., & Sandberg, A. (2012). Children's participation in research. International Journal of Early Years Education. Routledge.

Broström, S. & Frøkjær, T. (2012). Danske og svenske pædagogers syn på læring. VERA Tidsskrift for pæagoger. No. 59, 37-41.

Færøerne

Bamford, Anne (2012) Arts and Cultural Education in the Faroe Islands.

Norge

Bamford, Anne (2010-2011) Arts and Cultural Education in Norway. Report by Nasjonalt Senter for Kunst og Kultur i Opplæringen.

Helt eller stykkevis og delt? Kulturpolitikk for barn og unge. (2010) Norsk Kulturforum.

Finland

Att resa över tid och rum. Metodguide om tidsresor och kulturpedagogik (2012) Österbottens barnkulturnätverk BARK.

Dansande genom läsåret – en metodhandbok i dansfostran för grundundervisningen (2012) Vanda Stad/Aladdins Lampa.

Korpelainen, Heini and Anu Yanar (2001) Discovering Architecture. Civic Education in Architecture in Finland. Report.

Kulturpedagogik i grundskolorna i Helsingfors (2011) Helsingfors kulturcentral og Utbildningsverket Helsingfors Stad Se www.kultus.fi.

Louhimos metodguide (2012) Louhimos/Seinäjäkiregionen.

Metodhandbok för småbarnsordkonst (2012) Helsingfors Kulturcentral.

Foto: Dansehallerne, Jens Hemmel

Børn Kunst Kultur
– i en hverdag der dur

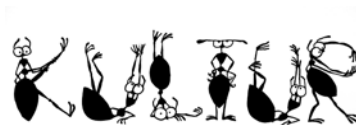
Udgivet af:
Kulturstyrelsen
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
tlf.: 33 73 33 73
post@kulturstyrelsen.dk
www.kulturstyrelsen.dk

Redaktion:
Konsulent Merete Dael
Konsulent Anne-Kristine Mortensen
Journalist Monica C. Madsen

Alle interviews er foretaget af journalist Monica C. Madsen

Grafisk tilrettelæggelse og produktion:
Adman Kommunikation Aps

Forsidefoto:
Henning Hjorth

Illustrationer:
Carl Quist Møller

Copyright:
Kulturstyrelsen,
København november 2013
Der kan frit citeres fra Børn Kunst Kultur
med tydelig kildeangivelse

ISBN-nr.
Elektronisk udgave:
978-87-92681-37-9